

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se depozira do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroska cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Slovenskim ženam!

(Pismo z bojišča.)

Večina slovenskih mož se nas nahaja sedaj že na bojišču, da branimo našo ljubo domovino pred sovražnimi napadi. Zapustili smo našo lepo slovensko zemljo in Vas, ljube žene in otročiči. Kadarkoli nam pripuščajo boji, so naše misli in naša srca doma pri Vas. V duhu Vas spremljamo pri Vašem delu in pri Vaših skrbih. Občudujemo Vašo veliko, skoro nadčloveško moč, s katero premagujete vse napore in težave. Vsak dan zahvaljujemo ljubega Boga, da nam je dal tako vrlje in pridne žene ter ga prosimo, da jim da zdravje in pomoč za nadaljno trdo trpljenje. Veselimo se trenutka, ko bo sovražnik premagan in se lahko vrnemo na svoje drage nar. domove. Kako silno ljubimo svoje družine, kako z vsem srcem visimo na rodni grudi, ah, to še nam je le sedaj jasno, ko smo toliko časa proč od naše ožje domovine, mile Slovenije.

S posebno nežnostjo pa se dan za dnevom spominjamo svojih ljubih otročičev. Kako kopravimo, da jim pogledamo v njih nedolžno, a srečno oko. Kako si želimo, da se naslajamo na njihovem presladkem smehljanju. Kako srečni bi bili, da bi nam naši otroci s svojimi majhnimi ročicami božali naša od skrbi in naporov razorana lica. Ah, občutki, ki jih imamo ob teh domišljajah, se z našo okorno roko ne dajo popisati!

Slovenske žene, čuvajte nam doma nad vse skrbno našo preljubljeno deco, naš največji zaklad, ki ga imamo poleg Vas! Vzgojite nam naše sinove in hčere v pravem krščanskem duhu! Mi slovenski možje se sedaj vsak dan prepričujemo, da je Božja roka, ki nas vse vodi. Naše življenje je v božjih rokah. Oče v nebesih je gospodar čez življenje in smrt. Človek je le majhna, slabotna stvar, ki se zama upira božji volji. Le kdor v Boga zaupa, njemu Bog pomaga. Zato nam, slovenske žene, vzgojite naše otročičke tako, da bodo vestno, veselega srca, odkrito, brez strahu in sramu, zasebno in javno izpolnjevali svoje krščanske dolžnosti, kakor velevalo božje in cerkvene postave. Pot do sreče ne pelje skozi slabe tovarišije in gostilne, ampak skozi cerkve in katoliška društva.

Slovenski očete pa želimo imeti tudi slovenski vzgojeno deco. Bog nas je postavil med slovenski narod, med njim smo rasli in se vzgojevali. Slovenske mu narodu smo dolžni ljubezen in zahvalo za vso vzgojo, ki smo jo med njim sprejeli. Bilo bi grešno, ako bi zaničevali slovenski jezik in se sramovali slovenskega imena. Krivica bi bila, ako bi nam kdo kratil ali jemal naše narodne pravice. Mi slovenski očete in mladeniči se vedemo v boju za našo Avstrijo tako, da se naši deci nikdar ne bo treba sramovati slovenskega imena. Zato pa, ljube slovenske žene, vzgajajte nam naše otroke že doma v slovenskem duhu in pošiljajte jih v slovenske šole. Naj ne sovražijo drugih narodov, a svojega naj spoštujejo in ljubijo nad vse druge.

Ko sem bil v bolnišnici, sem si izpisal te-le besede našega Slovence, ki jih podajem tukaj tudi slovenskim ženam in vsem Slovenkam v domovini:

„Oj, ljubi, lepi in pošteni slovenski jezik, s katerim sem prvič svojo ljubeznjivo mamo in dobrega ateja klical, v katerem so me moja mati učili Boga spoznati, v katerem sem prvokrat svojega Stvarnika častil — tebe hočem, kakor najdražji spomin svojih rajnih starišev, hvaležno spoštovati in ohraniti; za tvojo čast in lepoto po pameti, kolikor premorem, skrbeti, v slovenskem jeziku svoje ljube brate in sestre, Slovence, najrajši učiti; želim, kakor hvaležen sin svoje ljube matere, da, kakor je moja prva beseda slovenska bila, naj tudi moja poslednja beseda slovenska bo.“

Te zlate Slovenceve besede naj si vtisnejo slovenske žene globoko v spomin in naj po njih vzgajajo naše otroke. Mi slovenski očete jim bomo do smrti hvaležni za to. In če nas tudi prerano zadene sovražna krogla, četudi ne bomo več videli svojih žen in otrok, vsaj eno pomirjenje si želimo nesti v hladni grob seboj, da bodo naši otroci zares vzgojeni v krščanskem in slovenskem duhu. Slovenske žene, dajte nam to pomirjenje in izpolnite nam našo zadnjo, preiskreno željo!

Slovenski oče-vojak.

Popisovanje zalog žita, moke in fižola.

Štajersko namestništvo razglasa:

Notranje ministrstvo je odredilo z odlokom dne 15. septembra t. l. novo popisovanje zalog žita, moke in stročnic po stanju dne 15. oktobra t. l.

Popisovale se bodo zaloge vseh vrst žita kakor pšenica, rž, pira, soršica (napolica), ječmen, oves, ajda, stara in nova koruza, nadalje zaloge pšenične moke in pšeničnega zdroba, ržene, koruzne moke in koruznega zdroba ter sploh vse vrste mok, nadalje stročnice kakor fižol, grah in leča.

Svoje zaloge morajo naznaniti kmetje in sploh vsi pridelovalci žita in stročnic, nadalje žitni trgovci ter občine in drugi javni zavodi ter vsi, ki imajo zaloge žita in stročnic. Za popisovanje, oziroma za priglajenje zaloga žita, moke in stročnic se morajo rabi bitel samo uradne tiskovine (izdane od političnih oblasti), kakoršne se dobe pri županstvu in katere si mora vsak preskrbeti. Izgovor, češ, da kdo ni imel dotičnih tiskovin ter da vsled tega ni mogel naznaniti svojih zaloga žita, moke in stročnic, je neveljaven in ne oprošča strogih kazni. Dotična popisovalna polja se mora v vseh predelih natančno in vestno izpolniti. Navesti se morajo vse zaloge žita, moke in stročnic, torej tudi tista množina, katere je namenjena za domačo uporabo, sploh se ne sme niti najmanjša množina zatajiti ali odbiti za katerikoli slobodi namen. Vse zaloge pa, ki se nahajajo na prevažanju, bodisi po železnici ali drugače, mora prejemnik naznaniti najdalje v treh dneh po sprejemu. Popisovanje se bo vršilo dne 15. oktobra in naslednje dni. Po občinah na deželi se bo popisovanje vršilo pri občinskih uradih po zaupnih možih, kateri so za ta posel določeni od c. kr. okrajnega glavarstva.

Zaupnikom, ki bodo popisovali zaloge, se morajo dati natančna pojasnila na vsa vprašanja. Zaupniki morajo storiti obljubo molčečnosti.

Oblastima pravico, da smejo njene zaupne osebe vsak čas pregledati vse prostore, v katerih se nahajajo zaloge žita, moke in stročnic. Namen popisovanja zaloga je, da dobi država podlago za važne odredbe, glede bodoče uravnave uporabe zaloga žita, moke in stročnic, vsled česar se zahteva, da se vse zaloge natančno naznanijo in da se nobena množina ne zataja ali poskrije.

Kdor bi zatajil ali poskril kako množino svoje zaloge žita, moke in stročnic, bi bil sodnijsko kaznovan z zaporom do enega leta ter z denarno globo do 20.000 K. Nadalje bi zatajene ali poskrte zaloge zapadle v prid države. Če bi pa trgovec zakrivil kako tozadevno kaznjivo dejanje, bi se mu odvzela obrtna pravica. Napoved zaloga se mora izvršiti pravočasno, ker so tudi za tozadevne prestopke določene stroge kazni.

Na drugem mestu priobčujemo, koliko sme ena oseba porabiti za se žita, moke ali kruha. Priporočamo, da si lastniki žita in moke natančno preračunajo, koliko bodo rabili za svoje potrebe (za prehrano družine, postov, dninarjev itd.) žita do nove mlačve leta 1916. Računati smeš ne samo sebe, ženo in otroke, ampak tudi viničarje, hlapce, dekle, pastirje, dninarje, rokodelce, katere boš imel na hrani ali jim dajal za plačo žito ali moko. Preračunaj, koliko dninarjev rabiš povprečno celo leto na dan. Posebno pa priporočamo, da si vse podatke, ki si jih podal pri popisovanju, dobro zapíšeš in skrbno shraniš, da si znaš vedno preračunati uporabo za lastno družino.

Glede fižola, graha in leče je določeno, da bo eno četrtino od vsega pridelka smel poljedelec shraniti za lastno uporabo, ostale tri četrtine pa bo smel prodati komisarijem vojno-žitno-prometnega zavoda.

Uporaba moke in kruha.

Uradno se je izdalo glede uporabe kruha in moke sledeče:

Na dan in za glavo smejo porabiti:

1. Navadne (nekvalificirane) osebe . . . 200 g moke ali 280 g kruha (t. j. na teden 1 kg 40 dkg moke ali 1 kg 96 dkg kruha).

2. Telesno težko delujoče osebe (delavci v tovarnah), to so take, ki so stare čez 16 let in si svoje življenske potrebščine zaslužijo s težkim delom ter so pri tem zlasti navezane na izdelke iz moke ali na kruh. — Semkaj spadajo tudi rudokopi. 300 g moke ali 420 g kruha (t. j. na teden 2 kg 10 dkg moke ali 2 kg 94 dkg kruha).

3. Lastniki poljedelskih obratov (kmetje, posestniki) in člani njih družin, obenem vsi delavci, viničarji in nastavljenici, katerim pripada prosta hrana ali krušno žito in moka kot plačilo 400 g žita ali 320 g moke ali 448 g kruha (to je na teden 2 kg 80 dkg žita ali 2 kg 24 dkg moke, ali 3 kg 136 dkg kruha).

4. Pri žetvenih delih neposredno zaposlene osebe 500 g žita ali 400 g moke ali 560 g kruha (t. j. na teden 3 kg 50 dkg žita ali 3 kg 80 dkg moke ali 3 kg 92 dkg kruha).

Vojne dajatve.

(Izvelek iz zakona o dajatvah za vojno z dne 26. dec. 1912. Ta zakon je veljaven za celo državo.)

Kar se tiče vojnih dajatev, je odločilen o tem zakon o vojnih dajatvah za vojno z dne 26. decembra 1912. Ta zakon določa, da se smejo ob mobilizaciji zahtevati za čas vojne nevarnosti ali, dokler traja nastala vojna, za oboroženo silo in za izvršitev obrambnih naredb, ki so potrebne za dobro vojskovanje, v tem zakonu določene dajatve za vojno, ako bi se potrebščine oborožene sile navadnim potom, to je, tako kakor v miru, ne mogle nabaviti v pravem času ali pa le z nerazmerno večjimi stroški. — Dajatve se smejo zahtevati le v toliko, kolikor je neobhodno potrebno, in od vsakega v isti meri, kolikor mu jih je mogoče izpolnjevati. Za te dajatve mora dobiti vsak primerno odškodnino, ako zakon izredno ne določa drugače.

§ 22. tega zakona pravi: Kdor ima stvari, ki morejo služiti v živež, n. pr. klavno živino, ta je dolžan, prepustiti te stvari vojakom. Vojaštvo more zahtevati take stvari potom županstva, kateremu more naložiti dolžnost, da jih da pripeljati na določen kraj. — Plemensko in molzno živino sme zahtevati vojaštvo za klanje le, če ni mogoče v primerem času drugače dobiti. — Odškodnina za hrano, stanovanje in živež se odloči z ukazom na podlagi povprečnih tržnih cen v mesecu oktobru, novembru in decembru prejšnjega leta; te cene se pa morejo povišati za eno tretjino. Ako se dožene v času dajatev za vojno, da so se tržne cene bistveno zvišale ali znižale, se določi odškodnina na podlagi novih cen, v katerem slučaju se pa te cene ne smejo zvišati.

§ 23. Kdor ima klajo, je dolžan vojaštvu prepustiti potrebno klajo. Od občine se ne sme zahtevati, da klajo kosi, zbira in oddaja. Za vojaško živino se smejo uporabljati pašniki. Za klajo se plačuje v § 22. določena odškodnina. Za travo ali poljske pridelke, s katerimi se je krmila živina, dalje pašniki (ne pa za obdelana polja) se plačuje odškodnina po izvedenški cenitvi v višini navadne vrednosti pridelka ob košnji. Za pašnike se plača v kraju najvadna pašnina.

§ 27. pravi: Če se mudi, morejo zahtevati vojaški poveljniki ali vojaške oblasti vojne dajatve kar po političnih oblastih, v izrednih slučajih kar po občini sami. Politične oblasti, oziroma občine morajo skrbeti za izpolnjevanje dolžnosti dajatev za vojno. V silu pa se morejo zelo potrebne dajatve zahtevati naravnost od tistega, ki je jih dolžan izvršiti.

§ 28. Zahtevane dajatve za vojno razdeli minister za vojno brambo na dežele, politične deželne oblasti na okraje, politične obrabne oblasti pa na občine. Dajatve za vojno je treba naložiti, kolikor je to mogoče brez nevarnosti za vojaške koristi, ne da bi stroški vsled delitve preveč narasli, na primerno veliko ozemlje in jih porazdelili kolikor le mogoče sorazmerno močem dežele, političnih okrajev in občin, ne da bi se posameznikom, ki so dolžni opravljati vojne dajatve, onemogočil z njimi gospodarski obstoj.

§ 30. Politične oblasti in občinska predstojništva morejo dati izvesti dajatve za vojno, ki se jih je kdo branil vršiti ali katerih bi kdo ne opravil, tudi s

silo in smejo zahtevati v ta namen, če treba, tudi vojaško pomoč. Ako se zahtevam po dajativah za vojno ne ugodí v pravem času ali pa ne v zadostni meri in pa, če bi bilo sicer sodelovanje političnih oblastev ali občin nemogoče, sme vojaštvo samo brez njih posredovanja zahtevati vojne dajatve. Kdor se brani ali upira, ga more dotični poveljnik na svojo odgovornost k dajatvi prisiliti, blago pa vzeti, tudi če ni posestnika zraven. Če je poveljniku mogoče, naj privzame pri teh opravilih zaupnike.

Glede odškodnine določa § 32.: Odškodnino za dajatve, izvršene po tem zakonu, in škodo je, kolikor le mogoče, plačevati v gotovini. Če bi to ne bilo mogoče takoj, mora oblast dajatev za vojne namene pismeno potrditi. S tem potrdilom more tisti, ki je izvršil vojno dajatev, dokazati svoje pravice do plačila, ako ni dobil že prej odškodnino.

Tako torej zakon, katerega določbe mora poznati vsak posameznik, kajti danes pač ni kmečkega posestva v deželi, katero bi ne bilo že več ali manj prizadeto po vojnih dajativah.

Glede potrdil omenjamo še, da mora potrdila za škodo dati poveljnik vojaškega krkela, in sicer se naj gleda, da so potrdila od njega podpisana ter s pristavljenim uradnim pečatom, iz katerega se da krkdelo jasno dognati, uveljavljena.

Na podlagi tega zakona torej se sedaj v deželi dobavljiva živina s krmili in živežem za vojaštvo. Zakon pravi, da se more vojaška oblast posluževati teh zakonitih določil, ako vojna sila ne more priti do teh potrebščin navadnim putem proste prodaje, kakor je običajna v mirnih časih.

Vsi smo pač brez izjeme tega mnenja, da danes mora dati branilec naše domovine vsakdo vse, kar je za našo oboroženo silo potrebno. Dali smo svoje moze in mladence na vojsko, da prelivajo svojo kri za cesarja in domovino. Nikomur ne pride na misel, da bi ta oborožena sila, ki je kri od naše krvi, ne dobila vsega, kar potrebuje. Seveda je pa upoštevati tudi to, da se naše narodno gospodarstvo preveč ne izžrpa, kajti to bi pomenilo velik polom in nesrečo, katere posledice se v mnogih letih težkega dela ne bi dale popraviti. Zato zastavljajo v to poklicani naši ljudski zastopniki vso svojo moč, da bi — brez škode za potrebščine armade — dosegli tak način vojnih dobav, po katerem bi se naša dežela gospodarsko ne uničila. V to so tudi po zakonu upravičeni, ker zakon pravi, da se morajo vojne dajatve porazdeliti, kolikor le mogoče, sorazmerno močem posameznih občin, in da se ne sme posameznikom, ki so dolžni opravljati dajatve za vojno, onemogočiti z njimi gospodarski obstoj.

Na to zakonito določilo se lahko opirajo občinski predstojniki, ako uvidijo, da zahteve presegajo moč posameznikov.

Novi davki.

Že več desetletij smo se pripravljali na reformo pristojbin od dedščin in daritev. Pred par dnevi se je temeljito reformirala cesarska naredba in zraven navrgla še novo ureditev sodnijskih in zavarovalnih pristojbin. Vlada upa, da ji novo zvišanje pristojbin prinese novih 23 milijonov kron.

Pri dedščinah so odslej pristojbine odmerjene progresivno, in sicer ne od celote, ampak po čisti vrednosti onega premoženja, katerega dobi oseba potom dedovanja ali z volilom. Nekoliko nižje, kakor v prejšnjih predlogih, je vlada določila tudi pristojbniški davek. Novi tarifi tudi začno pri bližnjih sorodnikih z 1%, pri oddaljenejših po 5% in 10% in od stonje do stopnje rastoči dosežejo pri dedščinah nad 1 milijon kron svoj najvišji postavek 3%, 5% in 10%.

Boljšje bo sedaj za bližnje sorodnike v četrtm kolenu, otroke bratov in sester, pravnuke in pravnuke, kajti vlada jih je postavila v prvo skupino, kjer je najnižja pristojbina.

Znižala je tudi pristojbino za volila za nove ustanove naučenim in človekoljubnim namenom od sedanjih 10% do 2%. Omilila je tudi pristojbine za slučaj, da eno in isto premoženje vsled pogostih smrti naglo večkrat pride iz ene roke v drugo. Zelo važna je določitev za zapuščine vojakov. Pri onih, kateri padejo na bojišču ali umrjejo vsled rane ali bolezni, povzročene na vojni, bodo otroci in stariši oproščeni dednih pristojbin in prenosnin, če zapuščina ne bo presegala 20.000 K; pri zapuščinah od 20.000 do 50 tisoč bodo plačali samo eno četrtino, pri zapuščinah do 100.000 samo eno polovico sicer običajne pristojbine.

Pristojbine pri daritvah so ostale precej neizpremenjene, samo zvišane so na 1,5, 8 in 15%.

Obsežno pa je vlada uredila sodne pristojbine in sicer za vsa razna postopanja. Tiste, ki morajo ali vsaj mislijo, da morajo iskati zadoščenja za svojo razžaljeno čast pred sodnijo, je vlada tudi obdarila s kolki. Dosedaj so bile vse vloge in razsodbe v kazenskih zadevah kolka proste. Končno je vlada čisto na novo uredila tudi pristojbine pri zavarovanju. Vlada misli sploh vse pristojbine reformirati. Te tri naredbe so začele v stipo v veljavo s 1. januarjem leta 1916.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Lahi obstreljujejo in napadajo še nadalje našo fronto na Primorskem, Koroškem in Tirolskem, toda ne več tako pogosto in s tako močjo kakor prve štiri

mesce. Tudi sami so izgubili že zaupanje, da bi mogli na katerem mestu predreti našo fronto, zato pa počema srditost njihovih napadov. Italijansko časopisje je dobilo nalogo, da pripravlja javnost na počasno napredovanje laških vojaških podvzevov proti nam.

Ali se bodo Italijani udeležili bojov ob Dardanelah ali pa bodo šle italijanske čete na pomoč Srbom, o obojem se iz uradnih virov prav nič ne izve. Zasebna poročila pa, ki pošiljajo sedaj čete k Dardanelam sedaj v Srbijo, niso dovolj zanesljiva.

Na morju so se Italijani dosedaj slabo izkazali. Laški mornarici manjka očitno poguma in italijanska javnost je tembolj nevoljna, ker je prisiljena, da občuduje nenavadno podjetnost naše avstrijske mornarice. Kot prva žrtev te ljudske nevolje je mornariški minister Vidale, ki se je te dni odpovedal ministrski časti, kar je kralj vzel vesel na znanje. Novi minister bo baje dosedanji šef mornariškega generalnega štaba admiral Thaon. Začasno pa prevzame mornariško ministristvo ministrski predsednik Salandra.

Italijani obstreljevali goriško bolnišnico.

V soboto, dne 25. septembra so Italijani ljuto obstreljevali bolnišnico „Rudečega križa“ v Gorici, ki je bila od daleč označena po mednarodni zastavi. Pet težkih krogel je padlo na bolnišnico. Ena granata je udrla v operacijsko sobo. 53 krogel je padlo v neposredno bližino poslopja. Italijani so se s tem obstreljevanjem hudo pregrešili zoper mednarodna določila, ki pravijo, da se bolnišnice ne smejo obstreljevati. V goriški bolnišnici, ki se nahaja v knezoškofjskem osrednjem semenišču so se nahajali ne samo avstrijski ampak tudi italijanski tekkoranjeni vojaki. V bližini ni bilo ne avstrijskih topov in ne vojaštva. Zastava na zvoniku cerkve pa se je videla daleč, a kljub temu so Italijani svoj topovski ogenj namerili naravnost na bolnišnico.

Na polentarskih veselicah.

Alojz Lappi, doma iz Muršakca pri Radencih, piše svojim starišem:

Bil sem od začetka vojne z Rusi v Galiciji, kjer sem veliko preстал. Mesca decembra me je doletela bolezen, da sem moral v bolnišnico, kjer so me skrbni zdravniki takoj ozdravili. Mesca januarja sem bil prideljen k maršbateriji ... topničarskega polka, katerega so sestavili samo za obrambo proti polentarijem. V par mesecih smo se dobro privadili bojevanju, kar nam je sedaj v veliko korist. Mesca aprila smo zasedli laško mejo, kjer smo natanko slišali, kako se je Italijan vadil streljati na svojih manevrih. Tako smo učkali lepega pomladanskega časa, krasnega maja, katerega se vsak človek veseli. Veselili smo se ga tudi mi slovenski topničarji. A ne dolgo, kajti usoda je žal nanesla drugače. Koncem mesca maja smo slišali, da se polentar pripravlja na vojno in nam preti z mečem. Tako tudi mi nismo rok križem držali ter smo se začeli pripravljati na polentarsko veselico. Prišel je dan 23. maja. Solnce je žalostno zahajalo in spuščalo zadnje svoje žarke, kakor da bi naprej znalo, da nam je Lah napovedal vojsko. Z mirnim srcem smo poslušali laške grožnje in brez strahu smo jih prenesli.

Po noči dne 23. maja, v najlepšem spanju nas prebudijo klici „alarm!“. Bili smo takoj vsi po koncu. Bilo je v jutro dne 24. maja. Prikazovali so se prvi žarki krasnega pomladanskega solca.

Bil je dan, katerega smo vsako leto z največjim veseljem in pobožnostjo praznovali. Ali šele letos na Binkoštni ponedeljek nam že v prvem jutranjem mraku prileti dobro znani poletni ptič, škrlanec, na majhno okence naše hiše, katere je bila globoko v zemlji, in nam naznani novico, da je polentar na hribu in da se pripravljajo na ogenj. Pogledali smo bolj natančno in res zagledamo na prvem visokem hribu sovražno artilerijo. Mi smo še res bili zmiraj bolj udušeni kakor polentar. Radi tega smo mu že prej kot on nam poslali kot častitko za Binkoštni ponedeljek granato. Natančno smo videli, kako so se Lah začudili našemu pozdravu. Bili so kar vsi zbegani in so bežali vsak na svojo stran. Mi smo dali še takoj par strelcev. In v par minutah je bilo laško binkoštno veselje po vodi. Sovražnikova baterija je bila do tal uničena. Dne 25. maja pa si je sovražnik zgradil močnejše utrdbe, katere je pa moral naslednjega dne vsled našega hudega ognja zopet zapustiti. In tako je šlo dan za dnem. Imeli smo se prav dobro. Ali žal, ko smo se privadili našim podzemeljskim hišam, smo dobili povelje, da moramo zapustiti tisti prostor, da nas nadomesti neka ogrska baterija. Ponoči pa dobimo povelje na odhod. Že tretji dan smo bili na potovanju, ko zagledamo lepo primorsko mesto Gorica. Začuden smo gledali, ko smo videli tudi prelepe primorske gore: Sv. Goro in ponosni Nanos. Pogled na slovensko zemljo nam je dal več poguma in korajžno smo korakali naprej proti Doberdolski planoti, kjer si je „Avanti“ najbolj prizadeval. Tam smo ostali od 10. junija do 26. julija, kjer smo se hrabro masčevali za naše brate in prijatelje, kateri so žrtvovali svoje življenje za domovino. Preživeli in videli smo veliko, kar ni vse za popisati.

Na Doberdolski gorski planoti mi je bil s prvega zelo dolg čas, ker nisem imel prav nobenega tovariša ali domačina. Največ je pri naši bateriji Čehov,

Furlanov in Ogrov; Slovencev nas je prav malo, posebno Stajerci so samo trije. Najboljši moj prijatelj je Ambrož, doma iz Ptuja. Dal sem mu priimek „Smešničar“, ker uganja strašno rad burke. Vsi smo ga veseli, ker nam preganja dolgčas. Dne 26. julija smo zapustili Doberdolsko planoto. Na naše mesto so prišli Čehi in mi smo se napotili na počitek proti Postojni, kjer smo ostali do avgusta. Nato smo bili prideleni nemškimi tovarišim daleč na južno Tirolsko, kjer Lah tudi joka radi svojega greha. — Na svidenje!

Slovenski junaki s štirimi križi.

Slovenski možje-topničarji nam pišejo dne 22. septembra s koroške meje:

Tudi tebi, cenj. „Slov. Gospodar“, moramo poročati mi slovenski spodnještajerski možje-topničarji, da tudi mine zastajamo za malajšimi, čeravno že nosimo vsak po štiri križe na hrbtu. Vsi smo še vedno mladeniško sveži. Naše trde pesti že polentariji dobro poznajo in vsakokrat zbeže, kadar nas zagledajo. Tako nam je sedaj priložnost, da dobro kropimo in preganjamo te polentarske barabe. Lah si zagajajo proti nam med skalovjem kakor divje zveri. Te dni se je z vsemi kalibri svojih topov z vso silo napenjal in padale so njegove krogle kakor toča. Gro-melo je, kakor bi se svet podiral, a mi se tega nismo ustrašili. Razbili smo kmalu njegovo gadjo zalego in ne dolgo potem so morali umolkneti in kar jih je še ostalo živih, pobrati šila in kopita. Polentariju se sline oedijo po lepi koroški deželi, a mi mu ne odstopimo ne za ped zemlje, dokler bo bilo naše srce in se pretakala naša slovenska kri po naših žilah. Mi slovenski „pulverjudje“ mu z našimi topovi dobro posmodimo v njegov izdajalski obraz.

Počutimo se dobro; navadili smo se vsega in ne manjka nam tudi burk in šal, za katere vedno s krbi naš predmojster J. Mlinar, doma iz St. Jurja ob juž. žel. Mlinar je jako šaljiv in je že marsikatero Italijanko za vdovico napravil. Vsi ga ljubimo in spoštujemo. Včasih nam tudi spomini uidejo po dragih domačih, a potolažimo se s tem, da tem brusilec napravimo kmalu konec. Potem bo naša vrnitev tem vselejša in svidenje tem sijajnejše. Zato: naše ljubljene žene in otročiči, bodite potolaženi in zagotovljeni, da se zdravi snidemo v svoji domovini.

Sprejmite od nas slovenskih topničarjev veselje pozdrave tudi vsi čitatelji „Sl. Gospodarja“! Mar-ko Petrinčič iz Brežice, Jak. Mlinar, topn. predmojster, doma iz Kladja, St. Jurij ob južni železnici, Anton Kolarič iz Ptuja, Ignac Franc iz Ptuja, Franc Ivanuš iz Ptuja, Franc Bagar iz St. Jurja ob Ščavnici, Andrej Sepetave iz Maribora, Friderik Vrečer iz Stor in Franc Breznik od Sv. Ane na Krembergu.

Cesar podaril materi 200 K.

Rudolf Zeletinger, doma iz Partinje pri Sy. Jurju v Slov. gorica, piše svoji ženi:

Minulo je 22 tednov, odkar sem se poslovil iz Maribora in od svojih ljubih domačih. Res, grozni so bili dnevi, katere sem doživel v Galiciji, a hvala Bogu, srečno sva z bratom Tončem odšla ruskim granatam in šrapnelom in sva še zmiraj zdrava, bolj kot kdaj poprej. Prišla sva tudi z najstarejšim bratom v Galiciji skupaj. Hvala Bogu, sedaj smo spravili Ruso na beraško palico in smo mu dali slovo. Odšli smo na južno bojišče. Ljubi moji, naznanim vam, da je najstarejši brat grozno obolel. Molite zanj. Odpočili se bomo nekaj dni tukaj v mestu T., kjer brat Fran-če leži bolan; greva vsak dan k njemu ga obiskat in tolažiti. Darujte sv. maše za nas, da bi prišlo srečno vseh 7 bratov k naši ljubi mami. Tolaži jih, revico staro, da nam ne bodo oboleli od žalosti. Naj molijo za presvitlega cesarja, ker tudi on ni pozabil na njih. Lepo je darilo (200 K), katero so dobili od njega, tudi mi vsi smo ponosni na to.

Vožnja iz Galicije je bila prav živahna; pelje je bilo tako veselo, da se moram čuditi, kako korajžni so Slovenci. Ko smo se pripeljali mimo Slovenskih goric in potem na Pragersko, se mi je zdelo, da sem bil že doma. Odpeljali smo se na Italijansko. Prosim Vas, Jurjevčani, molite za nas, ker ta mesec bo grozen. Ne bojimo se Italijanov in ko se spomnimo polentarijev, si mislimo: Oh, gorje Lahom. Sedaj se bomo mi z njim poskusili. Molite, ljubi otročiči, in Ti, ljuba žena, s starši, da bi še ta mesec tukaj srečno preстал, potem se imam upanje, da se vidimo.

Cebelar na bojišču.

Naš vneti sotrudnik, četovodja Josip Holc, doma v Sv. Jurju ob Ščavnici, piše g. potovalnemu učitelju Jurančiču:

Sprejel sem Vašo doposlano dopisnico, pozdrave in poročila. Iz srca se vam zahvaljujem. Želim obilo sreče v ljubi domačiji. Da bi nam pač že enkrat zasijalo solnce te sreče, da bi se kot stari prijatelji in znanci skupaj snidli ter si podali svoje desnice. Po tukajšnjih grebenih gora leži neomakljiv sneg ter skoraj zmiraj dežuje. Tukaj je tudi že precej mrzlo, posebno so zelo hladne noči. Čutimo, da bomo imeli tukaj med silno goratimi kraji skorajšnjo zimo, katara bo za marsikatero usodepolna, kakor je bila pretečena v Karpatih. A dolžnost nas veže braniti našo domovino, čez vse ljubo in drago Avstrijo! Hvala za trud, da nadzorujete moje čebelice, prosim Vas tudi, da to storite v bodoče. Pozdravljam Vas ter vse prijatelje in znance milih, krasnih Slovenskih goric. Končno mi bodite pozdravljeni vsi ljubitelji in čitatelji nam priljubljenega „Slov. Gospodarja“!

Obmejni Slovence v južnih Tirolah.

Pešec Ogrin Ivan, doma iz Kaple pri Arvežu, nam piše z južnega bojišča:

Bil sem pridelen od našega domačega polka k tirolskim cesarskim lovčim, kakor tudi več mojih tovarišev in znancev iz naših domačih krajev. Bilo je meseca junija, ko smo se odpeljali iz Maribora skozi Koroško v južne Tirole. Tam smo marširali na visoko goro. Imeli smo nato en dan počitka. Drugi dan pa so razdelili stražo. Ko stojim prvo jutro okoli 4. do 6. ure zjutraj na straži, me pozdravi italijanski šrapnel. Eksploziral je kakih 5 do 6 korakov od mene. Po mojem mnenju mi je bil namenjen za zajutrek. Bila je pač božja volja, da se mi ni v tej bližini ničesar zgodilo. S sovražnikom smo bili tako blizu skupaj, da smo ga slišali ropotati z jedilnimi posodami; pa tudi govoriti smo ga slišali. Nekoč sem stal spet na straži in sem pazil na sovražnika. Zapazil sem, da se je nekdo plazil okoli. Pomeril sem nanj s svojo puško in ustrelil. Polentar se je zvalil na tla. Nato pa je prišel eden njegovih tovarišev in ga začel vlačiti. Sedaj pa je pomeril eden izmed mojih tovarišev in je ustrelil še tega.

Taki in enaki dogodki so se godili na visokih hribih, dokler nismo odšli nazaj proti Ljubljani in se odpeljali na Gorisko. Tukaj smo bili v neki vasi na stanovanju; imena vam ne morem pisati, ker ne smem. Tam sem zbolel in sem odšel v bolnišnico, kjer sem še sedaj. Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Notranjost naše hiše na bojišču.

Topničar Jožef Sternad iz Jarenine piše č. g. p. Elekto Hamlerju, frančiškani v Mariboru:

Mnogo se tu vidi in sliši, mnogo bridkega moramo prenašati, a kljub temu nas navdaja pogum in upanje na srečno zvršitev. Marsikatero oko se solzi v tihih večerih in misli na preteklo srečo, na katero spet s strahom čaka. Resnično: brez vere in upanja bi človek v tem času skoro obupal. Vsak, katerega zanima življenje ljudstva, se zanima in sočustvuje z njim. Tu zunaj v tuji deželi nobeno uro varen pred smrtjo stoji mož kot junak s puško in z bajonetom ob strani ter željno čaka na priliko, da sproži na onega, ki kali mir mili Avstriji.

Mnogim je težko pri srcu, kadar zmislijo na dom, na svoje otroke... Posebno onim se belijo glave, ki so imeli v oivi vsega obilo; kar so si poželeli, se jim je izpolnilo, a zdaj morajo trpeti z drugimi!

Bog ve in zna za vse, torej smemo trdno upati, da se bo enkrat obrnilo na bolje. In živimo res prav siromašno. V izkopanih luknjah spavamo, v njih imamo svoje rezerve. Na vrhu imamo iz šibja in slame streho. V njej se nahajata dva drogih deska, katera nam služi za mizo, zraven pa je nekaj nizja klop. Potem v strani na tleh deske in slama, to nam je postelj. Naša zabava je v prostem času tobak, tako pušimo cigarete in malo počivamo.

Večkrat je smola: v najlepšem spanju moramo vstati in dati roke v službo topovom, da ž njimi sovražnika prestrašimo, da vsaj drugo noč mirno spavamo. Drugače je, kadar nam škropijo oblaki. Mokri se vlačimo drug za drugim v jamo.

Sedaj sem ravno devet mesecev na bojnem polju, a še ne slišim nič o zaželenem miru. A upam, da bo enkrat konec in takrat bo veselo srce vsakega avstrijskega vojaka. Nikar nas ne pozabite v molitvah pred Najsvetejšim. Prosim ponižno, skrajšate časa zapuščenemu vojaku na bojnem polju tu in tam s kakšnim pisanjem obiščite vojne čete avstrijskega vladarja. Pozdravljam Vas iz sreč! Bog z Vami in z nami, dokler se ne vidimo v lepi Štajrski. Pod varstvom Najvišjega in v pogumu krščanskih junakov upajte skupno z nami na srečni konec vojske.

Drugokrat zopet piše:

Kot mlad vojak, a vam znani nekdanji Fr. Probus Sternad naznanjam: Zdrav sem, tukaj je lepo vreme, noči so hladne. Streljamo, da je veselje, a med tem se kratkočasimo s pečenjem koruze in krompirja ter s kartami (durakom). Tu sem sam Slovenec med Madžari, a se mi godi vseeno dobro. Sem se že tudi nekoliko tega jezika privadil. Bogu hvala, da še kljub mojim notranjim izkušnjam dobro stojim in upam pod varstvom Marije in mojega redovnega patrona, sv. Antona P. iz 3. reda, vrnem srečno v milo Štajersko. Molite za nas vse, ki se trudimo za mir naši domovini.

Vojni hujskači ostali doma.

Turinski socialdemokratski list „Avanti“ objavlja imena oseb, ki so bili spomladi glavni hujskači za vojsko proti Avstriji, sedaj so se pa odtegnili vojski.

Italijanske grozovitosti proti Slovencem.

V Waidhofnu na Ybbsu (Nižje Avstrijsko) se je zgledilo šest poljskih delavcev iz Smasti in Kamnega na Goriskem, ki ob času žetve delajo na posestvih Rothschildovih že skozi 20 let. Prosili so župana, naj sestavi zapisnik in pripravi pismo, ki ga pošlje s prisego to, kar povedo.

Zapisnik se glasi: „Dne 4. junija so zasedle italijanske čete naš domači kraj. Dopoldne so preiskali

li vse hiše. Popoldne okoli tretje ure se je začelo izven kraja brzo streljanje. Nato so Italijani pozvali iz vseh hiš vse odraslene moške in zbrali so nas na enem kraju, skupaj 66 iz Smasti in Kamnega. Kakih pet minut pota od Smasti je bil ustreljen iz naše srede brez vsakega povoda Ivan Ručna. Druge so odpeljali dalje v Idrsko. Pred tem krajem smo bili na ukaz višjega oficirja postavljeni v vrsto in vse so nas preiskali. Potem so vsakega desetega kratkoma ustrelili. Imena ustreljenih so: Matija Sokal, Ivan Tratnik, Matej Smrekar, ti iz Smasti, Andrej Kurinčič in Jakob Maligoj iz Kamnega. Na daljni poti v Kobarid smo srečevali oddelke alincev, ki so nas suvali, pretepali in opljuvali. V Kobaridu so nas zaprli v neko vežo. Gregorčiča iz Krna so tako pretepli, da je obležal mrtve. Drugi dan so nas odpeljali v dveh avtomobilih v Čedad, kjer smo ostali zaprti v šolskem poslopju skoro dva meseca. Potem so nas peljali z železnico v Florenco in potem po dveh tednih v Oshieri na Sardiniji. Tam smo se smeli svobodno gibati v mestu in bližnji okolici. Čez tri tedne so nas poslali deset, stare pod 18 in nad 50 let, čez švicarsko mejo. Iz Švice smo dospeli sem. Štirje izmed nas smo morali v bolnišnico v Solnogradu. Ko smo bili v Sardiniji, je umrl izmed nas Anton Faletič iz Smasti. Ko smo odhajali iz Smasti, smo videli, kako so Italijani izmed ljudi, ki so delali na polju, ustrelili nekega moža Matija Fon in reko ženo Marijo Fon.“

Oni, ki so to izpovedali, so: Štefan Gabrščik, Anton Faletič, Andrej in Anton Fon, Anton Volarič in Andrej Ivančič.

Italijanske izgube — 300.000 mož.

Akoravno italijanska vlada ne izdaje seznama izgub, vendar se je iz poluradnega vira izvedelo, da je Kadorna do 1. septembra, torej tekom treh mesecev, naznanil v Rim, da znašajo italijanske izgube 180 tisoč ranjenih in bolnih ter 35.000 mrtvih. Računa se, da znašajo do sedaj italijanske izgube že 300.000 mož.

Barzilai govori.

Laški minister za „nasodrešene“ avstrijske pokrajine Barzilai, sin židovskega rabinca Bürzela iz Trsta, je dne 27. sept. imel v Neopolju govor, na katerega se je v Italiji že dolgo časa opozarjalo. Bilo je veliko krika za mali kos slabe pogače. Barzilai je pravil Neapolčanom, ki niso nič kaj navdušeni za vojsko, da morajo vendar le Avstrijo sovražiti ter je hvalil laško armado in laško mornarico. No, če že laški ministri ne bodo svoje armade in mornarice hvalili, kdo pa jo bo. Nazadnje je izrekel svojo staro željo, da bo nad Trstom kmalu vihrala italijanska zastava. Da, da, ko bi naših hrabrih vojakov ne bilo!

Avstrijsko-rusko bojišče.

Kakor so Rusi v izhodni Galiciji najprej napadali, potem pa se umaknili ob Seret, ker so bile njih izgube prevelike, tako so storili sedaj tudi v Voliniji v trdnjanskem trikotu Luck, Dubno, Rovno. Ker so bili napadi brezuspešni, ker se naša fronta v kljub strašnim ruskim izgubam ni dala preluknjati, so se umaknili za reko Putilovka, ki teče približno v sredini med Luckom in Rovnim ter se izliva v Horyn.

Na severnem Ruskem napredujejo zavezne armade polagoma, korak za korakom, ter stojijo že jako blizu Rige in Dvinska. V bojih pri Vilni so zavezne armade ujele 22.000 Rusov, 3 topa, 72 strojnih pušk in mnogo drugega vojnega gradiva.

Po zasebnih poročilih, katerih zanesljivost pa je tukaj v Mariboru težko presoditi, še vedno vre v Rusiji, posebno v inteligentnih krogih, ker vlada noče privoliti v večje politične svoboščine. Zadnje dni se tudi piše, da se pripravljajo ruski delavci za dne 1. oktobra na splošen štrajk.

Grozen učinek topovske krogle.

Korporal Franc Lilijski iz Lave pri Celju piše svojim starišem iz Košic, kjer je ležal nekaj časa v bolnišnici:

Ljub! stariši! Trinaest mesecev je že, odkar sem pri vojaki in vedno tako potujemo sem in tje, kakor cigani. Včasih nam gre dobro, večkrat pa slabo. Dela je vedno dosti; tudi v nevarnosti pridemo. Mi vozimo namreč obleko in druge potrebščine tistim vojakom, ki so v fronti in tako ostajamo delj časa na bojišču, kjer krogle žvižgajo in topovi grmijo. Topovske krogle napravijo strašno luknjo, tako da se lahko približno 50 mož popolnoma skrije v tako jamo. Kadar bo ta vojna nehala, bo še po takih

krajih veliko dela, kajti te jame bodo morali vojaki zakopati. Pa veliko se jih seveda že sedaj zakopaje, ker v nje pokopavljajo mrtvece. Pomislite pa sedaj, kako mora biti strašno, če pade takšna krogla med ljudi! Koliko je potem mrtvih! Mene je Bog še dosedaj vselej obvaroval pred takimi nevarnostmi, za kar sem mu tudi zelo hvaležen. Bog me še le za naprej naj ne zapusti in potem lahko upam, da se še kedaj srečno vidimo. Prosim pišite mi kaj! Edina tolažba mi je, če dobim kakšno pismo od domačih.

Materina molitev veliko premore.

Lovec Franc Bečan nam piše o svojih dogodkih na severnem bojišču:

Peti mesec že nosim vojaško suljaro in ves ta čas moram pripoznati, da me je čuvala božja roka. Bil sem namreč že večkrat v velikih nevarnostih, pa vsakokrat sem odnesel zdravo kožo. Naj omenim tukaj par primer:

Dne 13. julija t. l. smo imeli na severnem bojišču strahoviti boj. Prišlo je povčlje, da moramo napasti sovražnika in ga pregnati dalje. Bila je nedelja. Ravno ta čas, ko se po vesolnem svetu darujejo najsvetejše daritve, smo ležali v rojni črti na deset korakov pred sovražnikom. Sovražnik je bil v dobrih postojankah. Nekaj naših je imelo srečo, da so ležali v žitu, ki je ravno dozorevalo. Tudi jaz sem bil med njimi. Sovražne strojne puške so na vseh krajih pešesmrtno pesem. Ena strojna puška je bila postavljena ravno proti meni. Videl sem natarčno smrtonosno cev, ki je venomer bruhala iz sebe svinčenke. Kosile so nad menoj žitno klasje, da sem bil od istega popolnoma pokrit. Na obeh straneh so vzdihovali ranjeni in tudi mrtveci je bilo dosti. Toda najsvetejše daritve se darujejo Bogu vsemogočnemu! Pri daritvi v domači fari je tudi moja mati, ki venomer moli za svojega sina v vojski. Jaz lažim med žitnim klasjem blizu smrti — moja mati kleči pred Najsvetejšim v cerkvi. Prileti sovražna granata in pade par korakov pred menoj. Priletelo je na me nekaj zemlje, toda ostal sem nepoškodovan. Ko bi bila priletela granata samo kake štiri korake dalje, bi me bila gotovo raztrgala. Toda mati kleči pred oltarjem in moli za sina! Srečno sem prišel iz ognja ven, dasi ravno se mi je zdelo to nemogoče. Materina molitev pač veliko premore.

Dne 25. junija sem bil z drugimi na patrulji. Bilo je zvečer, ravno ob času, ko doma molijo rožni venec. Vslad teme smo prišli sovražniku skoro v roke. Sovražnik je začel spuščati na nas salve in več naših je bilo ranjenih. In zopet sem prišel srečno nazaj.

Dosmrtna kazni za stavkujoče delavce.

Petrograjsko vojaško poveljstvo je razglasilo, da bodo v dosmrtno ječo obsojeni vsi, ki bi stavkali. Ker je delavstvo zato zelo razburjeno, stražijo tvornice močni Kozaški oddelki.

Nova alkoholna prepoved v Odesi.

„Utro Roski“ poroča: V Odesi so odkrili 250 tajnih žganjetočev. Generalni gubernator je izdal nov odlok, ki najstrožje prepoveduje vse žganjetoče v Odesi.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Naše in nemške čete stojijo ob srbski meji pripravljeni. Dosedaj obstreljujejo le z artilerijo srbska urtjevalna dela ob meji. Kedaj bodo udarile na Srbsko, je tajnost. Mogoče je tudi, da se položaj na Balkanu spremeni tako v našo korist, da ne bode treba trenutno nobenih večjih žrtev od nas. Mi smo na vse pripravljeni.

Francosko-angleška ofenziva

Na zapadnem bojišču so dne 25. sept. začeli Francozi in Angleži dobro pripravljeno, veliko ofenzivo proti nemškim postojankam. Ofenzivo so začeli z artilerijskim bojem, ki je trajal na celi črti neprenehoma po 50 ur, na južnem delu fronte, v Šampanji, celo 70 ur. Nato so se vršili infanterijski napadi. Da bi popolnoma predrli nemško fronto, se Francozom in Angležem ni posrečilo, pač pa so se pri Lillu in pri Perthesu morali Nemci umakniti v drugo črto strelskih jarkov, ki je bila že za ta slučaj pripravljena. Namen francosko-angleške ofenzive se torej v prvem naskoku ni posrečil. Gotovo je, da bodo Francozi in Angleži ponavljali svoje napade. Toda ker Nemcev pri prvem naskoku niso presenetili, je pač malo verjetnosti, da jih bodo odslej.

Francosko-angleška ofenziva je velikanskega političnega pomena. Francoska je poslala za to ofenzivo zadnje rezerve na fronto. Ako se sedaj ta ofenziva ne posreči, potem bo na Francoskem, kjer so dosedaj še vedno upali na zmago in jo kajpada tudi ocl sedanje ofenzive pričakujejo, ljudsko razpoloženje potrt in pobito. Francija bo izgubila upanje na us-

pehe in bo postala dostopna — za mirovna pogajanja.

Ta ofenziva pa ima tudi namen, uplivati na balkanske države, ki se ravno sedaj razvrščajo med naše in med sovražnikove prijatelje. Ako bi ofenziva uspela, bi menda Rumunija, skoro gotovo pa Grčija stopila ob stran naših nasprotnikov. Na francoskem bojišču se torej odigravajo sedaj boji za velike reči. Ako ofenziva ne uspe, je mir zopet bližji, in Balkan bolj gotovo na naši strani.

Izgube v bojih na francoskem bojišču so vsled ljutosti na obeh straneh velike. Na francoskih železnicah je zasebni promet popolnoma ustavljen, da se lahko vrši redno odvažanje ranjencev.

Pred velikimi dogodki na Balkanu.

Da je Bolgarija odredila splošno mobilizacijo, smo že poročali. Njej je sedaj sledila že Grčija ter tudi zaukazala splošno mobilizacijo. Rumunija pa še vstraja pri delni mobilizaciji ter izjavlja, da bo ostala nepristranska in da ima njena delna mobilizacija le namen, pomnožiti stražo ob meji.

Gotovo je, da je Bolgarija ob naši strani in da bo nam pomagala. Kako, tega še ne vidimo jasno. To je menda najbolj odvisno od Grčije. Ako bo Grčija izjavila, da ne pusti napasti od Bolgarov Srbije, potem se bo menda glavni sunek obrnil proti Grčiji. Ako pa Grčija ostane kljub mobilizaciji nepristranska, potem bodo Bolgari z vso močjo napadli Srbe. A tudi naša armada stoji ob srbski meji pripravljena za vse slučaje.

Gotovo je tudi to, da Rumunija trenotno ne misli poseči vmes, niti proti nam, niti proti Bolgariji. Vse drugo, kar se sedaj piše o Balkanu, je negotovo, so bolj ali manj utemeljena ugibanja.

Grčija in Rumunija.

„Frankfurter Zeitung“, s katero stoji dunjski nemški poslanik v zvezi, prinaša o zadržanju Grčije in Rumunije iz Dunaja tole poročilo:

Diplomacija sodi o položaju na Balkanu s potrebno previdnostjo, toda brez vsakega vznemirjenja. Grški ministrski predsednik Venizelos je sumljiv, da opravlja službo četverosporazuma, ali kralj Konstantin je bil v težavnejših razmerah dovolj močan, da je trdno držal krmilo in on bo sedaj, ko sta vojni položaj in laške nasilnosti povzročile izpremembo javnega mišljenja, še lažje preprečil vse spletke, ne da bi pri tem prišel preveč navskriž s četverosporazumom. Izjava, da so kralj Konstantin, generalni štab in Venizelos edini, more pomeniti le to, da se je Venizelos podvrnil.

Poročila iz Rumunije povzročajo različne sodbene dejstvo, da se vzdrži sedanje ministrstvo Bratianu, dokazuje, kako malo se more računati z izpremembo nepristranskega stališča. Vojaški položaj je za nastop Rumunije manj ugoden kot prej in bo po morebitnem spopadu med Srbijo in Bolgarijo postal še neugodnejši, ker od Rusije ni pričakovati pomoči, Bolgarija in Turčija sta pa dovolj močni, da ogrožata Rumunijo za hrbtom.

Z ozrom na labe poštne zveze naročite takoj srečke „Slovenske straže!“ Žrebanje je že 26. okt. Ena srečka samo 1 K. Naročite več srečk skupaj!

Razne novice.

*** Naročnikom in prijateljem „Slov. Gospodarja“!** V Avstriji je v vojskem času mnogo listov prenehalo ali pa jih je oblast ustavila. Naš „Slovenski Gospodar“ pa kljub raznim težkostim redno izhaja in obvešča svoje čitatele o novicah, ki se gode v ožji domovini, na bojiščih in po širnem svetu. Izdajanje lista je zdaj združeno z velikimi stroški. Radi tega se obrača upravištvu do naročnikov, da naj blagovolijo kolikor le moreče, naročnino pravočasno poravnati. Večje število naročnikov nam dolguje naročnino še za nazaj. Da se jim list ne ustavi, jih prosimo, naj v kratkem dolžno naročnino poravnajo. Istotako pa prosimo tudi vse naročnike, ki jim je s 1. oktobrom naročnina potekla, da isto čimprej obnovijo. Ob tej priliki vabimo zopet vse tiste, ki še niso naročeni na „Slovenskega Gospodarja“, da si ga naroče. Po nekaterih župnijah je še dosti hiš, kjer še „Slovenski Gospodar“ ni udomačen. Prijatelji lista, skrbite, da se bodo tudi te hiše naročile na naše ljudsko glasilo. In naši vojaki! S kakim veseljem čitajo vojaki na bojišču, v strelskih jarkih in tudi v vojašnicah v domovini naš list. Neštevilno pisem smo že dobili, kjer naši brambovci prosijo za „Slovenskega Gospodarja“. Rodoljubi, sorodniki in vsi, ki imate kakega svojca med vojaki, naročite jim naš list, ki jim bo v dežju sovražnih krogel in težavah vojaškega stanu mnogokrat najboljša uteha. — „Slovenski Gospodar“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrlet 10 K. Naslov: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“, Maribor.

*** Duhovniške vesti.** Č. g. Mihael Kos, kaplan na Dobrni, je prestavljen k Gornji Sv. Kungoti kot

provizor. Za kaplana na Dobrno pa pride č. g. Ferdo Žgank, kaplan v Dobju pri Planjci.

*** Velika verstvena puščava** je sedaj Francija. Sicer pišejo, kako se je tudi tam na Francoskem v verškem oziru marsikaj na bolje obrnilo. V cerkvah po mestih in v Parizu se res vidi veliko žensk in otrok, moških pa manjka, kakor jih je poprej manjkalo. Na deželi je pa hudo, kajti nobenega duhovna ni, ker so morali na povelje vlade vsi zmožni na bojišče kot vojaki. Nobene službe božje ni, nobenega zvonjenja — z malimi izjemami. 25.000 duhovnikov je v vojski; že nad eno leto jih ni pri vernikih po župnijah. Če kakšen katoličan umrje, gre do 2 do 5 ur daleč duhovnika iskat, da mrliča pokoplje. So res žalostne razmere.

*** Tudi mi ne smemo prenehati s prošnjami.** Po ruskih cerkvah so bile slovesne božje službe za srečen izid vojne. Več dni so se Rusi postili in so molili. Na trgu pred Izakovo katedralo v Petrogradu je bila služba božja, katere se je udeležilo 10.000 oseb. — Da, tudi nam je treba še obilne molitve. Kako je že rekel Hindenburg: „Tukaj na fronti se takoj čuti, če ponehava molitev doma.“

*** Odlikovani slovenski vojni kurat.** Vojni kurat pri 26. domobranskem pešpolku, č. g. Jožef Pinter je odlikovan z duhovniškim zaslužnim križcem 2. razr. na belo-ruedem traku.

*** Sestanek vojnih duhovnikov.** Na Lavaronski visoki planoti v Tirolah se je sešlo dne 3. sept. osem vojnih kuratov k stanovskemu posvetovanju. Zborovališče so imeli v posebni iz delnega kamena zgrajeni baraki. Okrog tega „salona“ živahno vojaško življenje, notri pa so še vojni duhovniki, ki se že mesec in mesce niso videli, posvetovali, kaj bi mogli še storiti predvsem za dušni blagor svojih vojakov. Sklenili so, da se bodo po možnosti sešli vsakihi 14 dni.

*** Po smrti odlikovan ogrski Slovenec.** „Novine“ poročajo: „Solar France, četovojla z Dugoveških Gor je dobo zavolo batravnost, prvoga reda hrabrost, no svetinjo. Odlikovan je slova skoj križnj velik veselje naredilo, s m odlikovani je pa že davno pod zemlo,“ kak smo se z njega v naših „Novinah“ že spominali.“

*** Odlikovan slovenski junak.** Dne 15. t. m. je bil v graški vojaški bolnišnici odlikovan z veliko srebrno kolajno pešec 87. peš. olka Franc Agrež, doma iz Spodnjega Štajerskega. Čeprav na roki in na glavi težko ranjen, je stal odlikovane v hudih bojih v Galiciji v prvi vrsti naših bojnikov in šele strel v stegno je povzročil, da se ni mogel udeležiti nadaljnjih naskokov. Slava slovenskemu junaku!

*** Prestolonaslednik nagovoril slovenskega vojaka.** Črnovojniak Fran Ogrin nam piše dne 25. septembra: „Zadnje dni je došel na italijansko bojišče naš bodoči cesar, nadvojvoda Franc Ferdinand. Od naše stotnije sem bil tudi jaz poslan z odposlanstvom, da se poklonimo visokemu gostu, ko je nadziral naše čete. Prestolonaslednik je med drugimi tudi šele mene nagovoril sledeče: „Kako dolgo se že bojuješ?“ — „Od začetka vojske, c. in kr. Visokost.“ — „Odkod ste doma?“ — „Iz Spodnje Štajerske.“ — „Torej ste Slovenec.“ — „Da, c. in kr. Visokost.“ — „Bravo, bravo!“ In potrkal me je smehljaje po ramah.“

*** Slovenska hrabrost in neustrašenost.** Z južnega bojišča se nam piše: Pred dnevi so se zopet poprijeli Italijani po raznih krajih, a so jo povsod še prav pošteno skupili. Posebno po naših hribolazcih so bili italijanski polki čisto uničeni. Ob tej priliki je bilo več mož odlikovanih, med njimi tudi narednik Anton Perkovič od hribolazkega polka. Bil je odlikovan vsled hrabrega, neustrašenega in vztrajnega obnašanja s srebrno svetinjo I. razreda. Narednik Anton Perkovič je značajan mož, doma od Sv. Florijana ob Boču pri Rogateu. Vsled svoje olike in vstrajne delavnosti povišuje Perkovič čast vseh vojskujočih tovarišev, posebej Slovencev. Čast in spoštovanje vsem našim slovenskim junakom na bojnem polju.

*** Na koleri umrl slovenski dijak.** Korporal Roman Bende poroča, da je na južnem bojišču umrl za kolero enoletni prostovoljec Josip Toličič, doma iz Pivole pri Hočah.

*** Vpoklic 18letnih.** Avstrijski in ogrski črnovojniški zavezanec, rojeni 1. 1897, ki so bili pri prebiranju spoznani za sposobne (18letni mladenčiči) bodo vpoklicani pod orožje dne 15. oktobra. Črnovojniki letnikov 1873 do 1877 in letniki 1891, 1893 in 1896, ki pridejo od 11. oktobra do 6. novembra k prebiranju, bodo vpoklicani okrog 15. novembra. Letniki 1865 do 1872 pa pridejo še le koncem novembra in začetkom decembra t. l. pod orožje.

*** Požrtvovalnost slovenskega ljudstva.** Cesarški namestnik grof Clary se je, kakor se nam poroča od verodostojne strani, zelo pohvalno izrazil o številnih narodilcih za zlate „zlatega klasa“, ki prihajajo iz slovenskih spodnještajerskih občin. Zavedne slovenske občine naročajo slovenske znake naravnost pri namestništvu.

*** Vsem Slovincem in Slovenkam!** Žrebanje velike loterije Slovenske Straže se nepreklicno vrši v torek, dne 26. oktobra t. l. Dober mesec imamo torej samo do žrebanja. Vsi naši darovi naj se zato v tem mesecu z največjo požrtvovalnostjo osredotočijo na to loterijo, ki je namenjena v podporo revnim otrokom, ter vdovam in sirotam padlih vojakov in invalidom. Čim lepši bo uspeh te loterije, več bodo dobili tudi naši slepci. Loterija obsega 1715 dobitkov v skupni

vrédnosti 20.000 K. Glavni dobiček v vrédnosti 5000 K. Srečka samo 1 K. Ali je treba še kaj priporočilnih besedi? Sramota bi bila za Slovence, ako bi sami ne pojmi velikega pomena in plemenitega namena te loterije. Zato takoj pišite po srečke na loterijo Slovenske Straže v Ljubljano. Zahtevajte povsod takoj srečke Slovenske Straže! Naberite takoj po kronicah med znanci in znankami za srečke in naročite na skupni naslov več srečk skupno. Kdor za dom ima srce — naj ima zanj tudi dejanja. Do dne 26. oktobra delajmo vsi za loterijo Slovenske Straže! Sijajen uspeh loterije Slovenske Straže naj briše narodu solze!

*** Na mariborski gimnaziji** se je pričel pouk dne 22. t. m., a samo za VII. in VIII. razred. Za druge razrede se prične pouk pozneje, morebiti začetkom oktobra. Za gotovo se dan še ne more določiti. Pri manjkuje učiteljskih moči; kadar se vrne iz vojaške službe nekaj gospodov profesorjev, takrat se začne redni pouk za vso gimnazijo.

*** Kmečki obrtniki, pozor!** Po mnogih občinah ne bo odslej, ko bodo vpoklicani 42—50letni možje pod orožje, ne čevljarjev, krojačev, kovačev, kolarjev, in tkalcev itd. Naj napravijo občine prošnje za oprostitev. Prošnja se naslovi na c. kr. vojaško poveljstvo v Gradcu, a občina jo naj vpošlje na pristojno okrajno glavarstvo.

*** Zito se naj do 20. oktobra zmlati.** Štajerski namestnik grof Clary je izdal dne 18. sept. poziv na posestnike žita, v katerem pravi, da se morajo vse vrste žita zmlatiti na Spodnjem Štajerskem najpozneje do dne 20. oktobra 1915. Za nekatere okraje na Gornjem Štajerskem je določen rok do dne 15. nov. t. l. Ako bi se žito pri kakem posestniku ne zmlatilo do 20. oktobra, bo dala oblast žito prisilnim potom zmlatiti na stroške in nevarnost posestnika in se bo poslužila v ta namen njegovih gospodarskih prostorov in sredstev njegovega obrata. Oblast tudi lahko na podlagi cesarskega ukaza ukrene, da mlačvo žito in oddaja istega izvrši z vojaško asistenco, ako bi se posestnik branil ravnati po navodilih namestniškega odloka. Cesarski namestnik pravi, da so te stroge odredbe potrebne, da se prebivalstvo in vojaštvo pravočasno preskrbi s potrebno hrano. — Priporočamo, da se naši ljudje ravnajo po določilih tega poziva in skrbijo, da se vse žitno snopje zmlati vsaj do 20. oktobra. Če pa bi kdo radi izvanrednih razmer (veliko pomanjkanje delavcev, slabo vreme itd.) ne mogel pravočasno zmlatiti ali spraviti svojega žita pod srebro, pa naj kratkoma pri občini to naznani in prosijo za odlog.

*** Ajda uničena.** V preteklem tednu je močna slana po vseh nižjeležečih njivah popolnoma uničila pozno ajdo. Edino ajda, sejana v ječmenov strniščno zemljo (zgodnja) bo dala nekaj semen nazaj. Tudi pozni fižol in kuruza je po slani močno poškodovana. Župani naj naznanijo glavarstvu škodo, ki jo je napravila slana na poljskih pridelkih, da se bo to pozneje pri rekviriranju žita upoštevalo.

*** Nova uradna določba glede živinskih potnih listov.** Mariborsko okrajno glavarstvo je izdalo vsem županstvom in živinskim ogledom naročilo, da morajo odslej na živinske ogledne liste in živinske potne liste navesti tudi prodajno ceno posameznega živinčeta. Oblast hoče s to odredbo preprečiti, da ne bi prekupeci živinskih cen neopravičeno tirali kvišku.

*** Tržne cene v Gradcu.** Debeli voli 248 do 256 K, srednje debeli 228 do 240 K, suhi 208 do 220 K; debele krave 220 do 260 K, srednje debele 168 do 216 K, suhe 140 do 164 K; biki 120 do 280 K, mlada živina 200 do 260 K; teleta 300 do 320 K, izjemoma 324 do 330 K; mlade svinje 460 do 480 K, debele svinje 430 do 450 K, srednje debele 420 do 430 K, mesne svinje 450 do 460 K; ovce 260 do 280 K. (Pri goveji živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teletih, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Seno 100 kg: slača 11 do 12.— K, kisle 10.— do 11.—, slama 7.— do 8.50 K; pšenica 41.50, rž 33.50, ječmen 30.80, kuruza 36, proso 50 K, oves 27.30 K, ajda 50 K, fižol 96 do 120 K, grašica 100 do 160 K, leča 120 K, proso 130 do 146 K, pšenični zдроб 76 K, koruzni zдроб 82 do 110 K, ržena moka 47 K, pšenična moka št. 0 76 do 80 K, št. 4 65 do 70 K, št. 6 (črna) 47 do 58 K (100 kg). Jajca komad 14 do 15 v, krompir 16 do 18 v 1 kg, mleko 28 do 34 v liter. — Cena živini, posebno kravam, bikom in svinjam je zopet poskočila.

*** Cene senu** se na vseh trgih dvigajo. Tudi slama pridobiva na ceni.

*** Rekvizicija kovinastega orodja.** Ministrstvo razglasa, da se bo vršila rekvizicija raznega domačega orodja iz bakra, nikla, medenine in tombaka. Istočasno so tudi določene cene za rekvirirane kovine ter cene za kovino iz litega železa in pločevine kot nadomestilo za rekvirirano domače orodje.

*** Težke buče.** Vrtnar v mariborski deželni bolnišnici nam poroča, da sta na tamošnjem vrtu zrastle dve izredno veliki jedilni buči. Ena tehtala dobrih 100 kg, druga pa 75 kg. Seme teh buč se je vzgojilo na vrtu mariborske moške kaznilnice.

*** Srečna blagajna občinsko-ubožnega zaklada.** Židovski veletržec Sander Wettendörfer v Eggenbergu pri Gradcu je bil radi navijanja cen obsojen na 18.000 K globe. Ta znesek pripade blagajni občinsko-ubožnega zaklada v Eggenbergu.

* **Grozdne pečke za olje.** Že v zadnji številki smo opozorili vinogradnike na veliko važnost grozdni pečke za pridelovanje dobrega namiznega olja. Zelo važno je, da se grozdne pečke skrbno očistijo, dobro posušijo, da ne splesnijo, ter skrbno shranijo na suhem in zračnem prostoru. Dne 23. septembra se je vršilo na Dunaju pri poljedelskem ministrstvu posvetovanje vinogradnikov-strokovnjakov, kako bi se grozdne pečke na najboljši način izrabile. Tega važnega posvetovanja se je udeležil med drugim tudi vinogradnik-strokovnjak Karol Fluher iz Maribora, ki je pripravljen dati tozadevna pojasnila v pisarni podružnice štajerske Kmetijske družbe v Mariboru, Schillerjeva ulica 8.

* **Modra galica za leto 1916.** Kranjska kmetijska družba v Ljubljani sprejema sedaj naročila za modro galico in sicer po 3.50 K za 1 kg. Kdor je hoče kaj dobiti, jo mora takoj naročiti in plačati, ker mora biti naprej plačana. Naj se vinogradniki takoj pobrigajo za to važno vprašanje, da ne bo zopet prepozno.

* **Dražba lova Spodnji Gasteraj.** V četrtek, dne 14. oktobra 1915, ob 11. uri predpoldne, se bo vršila pri Sv. Lenartu v Slov. gor. javna dražba občinskega lova občine Spodnji Gasteraj za dobo do dne 30. junija 1917.

* **Oprostitev mlinarjev.** Glede oprostitve mlinarskega osobja od črnovojniške službe je dobila osrednja pisarna združenih zvez mlinov v Avstriji že dne 11. avgusta 1915 nalog, da se poskrbi pri pristojnem vojaškem poveljništvu za odpust neobhodno potrebnih uradnikov, predelavcev in delavcev v mliniskem podjetju potom političnih okrajnih oblasti.

* **Tretje vojno posojilo.** Cesarški namestnik grof Clary nam je poslal oklic, v katerem vabi naše domoljubno prebivalstvo, da bi podpisovalo po svojih močeh pridno tretje vojno posojilo, katero se bo v kratkem izdalo v podpisovanje. Naši bratje na bojnem polju posvečajo kri in življenje domovini. Kdor je ostal doma, mu je častna dolžnost, da zagotovi vsaj po svojih najboljših močeh in po svojem premoženju kar največ mogočih sredstev za boj.

* **Rekvizicija kovinastega orodja na Ogrskem.** Ogrska vlada je odredila rekvizicijo raznega hišnega orodja iz bakra, medenine, nikla in tombaka na dne 30. novembra t. l. Lastniki rekviziranega hišnega orodja dobe slično orodje iz železa ali pločevine. Določene so že tudi najvišje cene za rekvizirano hišno orodje.

* **Nova odredba proti alkoholu.** Štajersko namestništvo razglašja, da se sme piti čašici (skledčici) čaja za vsako posamezno odraslo osebo k večjemu do 4 centilitrov rumca ali konjaka. Prepovedano je pa pridavati drugim pijačam, kakor: pivu, sadjevcu, kavi itd. omenjeno množino rumca ali konjaka.

* **Slovenska županstva in slovenski denarni zavodi.** ki doslej še niso naročili srečk Slov. Straže, naj to takoj store! Ali bi bilo res mogoče, da bi kakva naša korporacija se ne zavedala pomena in namena tega narodnega podjetja?! Iz ljudstva ste — žrtvuje za ljudstvo!

* **Potovanje na jug.** Kdor hoče potovati v „ože vojno ozemje“, t. j. na Kranjsko in Koroško, mora imeti za to posebno po-
dovoljenje od pristojnega vojaškega etapnega poveljstva. Če torej potuješ na Kranjsko, si moraš poprej potom svojega okrajnega glavarstva preskrbeti dovoljenje ljubljanskega etapnega poveljstva, če pa na Koroško, pa celovškega, oziroma beljanskega. Na tvojem pristojnem okrajnem glavarstvu ti bodo dali vsa potrebna pojasnila za potovanje; tam dobiš tudi potrebne potne listine. Omeniti moramo, da pride dovoljenje za potovanje v ože vojno ozemlje iz Ljubljane ali Celovca šele po preteku osmih dni. Ko greš na okrajno glavarstvo, vzemi seboj potrebne listine, da se izkažeš, kdo da si.

* **Pogrešajo se:** Pešec Franc Žager, domobranski pešpolk št. 35, 3. stotnija, vojna pošta št. 350. Pogreša se že od 1. maja 1915. Odgovor proti darilu Barbari Žager, vdovi, kraj Podvera št. 33, pošta Luče pri Ljubnem, Gornja Savinjska dolina. — Ivan Cvetko, lovski bataljon št. 7, 1. stotnija, vojna pošta št. 73. Odgovor Leopoldu Cvetko, Globoko št. 49 pri Brežicah. — Jospina Gabrijelčič, sedaj internirana v Cosbani, p. Dolegna Prepotto (Svizzera/Italija) v Italiji, bi rada izvedela, kje se nahaja njen mož Jakob Gabrijelčič. Če kdo ve zanj, naj ji piše na gornji naslov. — Kje je Janez Pahor iz Novesari pri Gorici (begunec). Njegova žena se nahaja na Spodnjem Avstrijskem. Njen naslov je: Marija Pahor, Ernstthofen, Nizje-Avstrijsko.

* **Umetne cvetlice na dan Vernih duš.** Od mariborskega okrajnega glavarstva smo prejeli: Že v lanskem letu je izdal vojno-pomožni urad umetne cvetlice, ki so krasile grobove naših rajnih na dan Vernih duš. Tudi za letošnji dan Vernih duš je izdal vojno-pomožni urad pet vrst takih umetnih cvetlic in sicer črno-žolte mačesice, rdečo-bele mačesice, rožaste cvetlice z rdečim križem, rdeče rože s križem roza-barve in rože lila-barve s črnim križem. Komad stane 20 vinarjev, za trgovce z umetnimi cvetlicami pa 15 vinarjev. Dobe se po 50 in 100 komadov v plombranih škafličih. Naročila se naj naslovijo na tehnično obratno centralo vojno-pomožnega urada, Dunaj, I., Hoher Markt 5. Vojno-pomožni urad vabi občinstvo, da si pravočasno naročijo te cvetlice. Ponaredbe cvetlic se kaznujejo z globami od 50 do 1000 K, oziroma z zaporom od 5 dni do 3 mesecev.

* **Sušenje jabolk.** Za sušenje so pripravne izvežana vse jabolčne vrste, čim bolj šega okusa so sveže, tem boljše je tudi suhi izdelek. Celo malovredna sladka jabolka sušijo ponekod v velikih množinah. Jabolka za sušenje naj bodo zrela in pozne zimske vrste tudi vlečane. Sicer se lahko suši tudi nezrel, pikav trebež in zlasti izbirek, ki nam ostane pri razbiranju namiznih vrst. Prav drobna jabolka sušimo cela. Debelejša na navadno razrežemo čez muho in pocelji v štiri dele (krljice). Boljše blago dobimo, ako izrežemo peščice. Še lepši, okusnejši in dražji suhi izdelek nam da do olupljena jabolka, ki jim izpahnemo rešičice in razrežemo v obročke. To se hitro dela pa le s strojem, ki je nalašč za za prirejen. Take strojčke bi morali vpeljati povsod tam, kjer sušijo jabolka za kupčijo. Na ta način pripravljena se veliko hitreje suše in dražje prodajajo. O olupljeni jabolčni krljici in obročki pa na zraku jako hitro porjavijo in počrne, zato moramo nalupiti in narezati vedno le toliko sadja, kar ga moremo naenkrat spraviti v sušilnico. Le tako

dobimo lepe bele krljice in obročke. Še bolje pa je, da ga olupimo in razrežemo, vržemo v svežo mrzlo vodo, kjer ostane tako dolgo, da ga denemo na lese in v sušilnico. Sušenje samo it velko preprostejše in lažje kakor pri češpljah. Toplota v sušilnici naj bo vsekozi enakomerna od 80 do 90 stopinj Celzija, ker tu ni nobene nevarnosti, da bi iz sadja tekla sok. Med sušenjem lese lahko nekolikokrat premenjamo in sadje večkrat premešamo, potem ko se je že nekoliko sbsušilo. Jabolka so suha, ko ne moremo s palcem in kazalcem iztisniti soka iz krljice, pa so vendar še voljne kot usnje. Preveč suhi ali celo prižgani krljici imajo slab okus in majhno ceno. Suha jabolka hranimo v zračnih posklah, vrečah, koših itl. na suhih zračnih prostorih. Jabolka se prav lepo suše tudi v peči, na štedilniku in na solncu. Ako napeljemo obročke ali krljice na niti, ki jih potem nazprežemo na južni strani kake stene, se ob lepem vremenu hitro in lepo posuše na solncu in zraku.

* **Za grižo,** ki je nastala vsled uživanja sadja, stolci zafranovo brazdo, namoči jo v žlici žganja in jemlji vsako uro po 20 kapljic; ako je nastala griža vsled prehlada, pij čaj rožmarina in majarona in deni si na trebuh obkladek na kisu previtega majarona.

* **Glauberjeva sol** izorno sredstvo zoper grižo in kolero. Bolgarski vojaški zdravnik dr. H. Ghikov opozarja v glasilu balkanskih zdravnikov, da je Glauberjeva sol (Natrium sulfuricum) izorno sredstvo zoper razne črevesne bolezni, posebno pa zoper grižo in kolero. To sredstvo se lahko brez pomislekov rabi tudi za grižo pri dojenčkih. Tekočina, pripravljena z vodo in Glauberjevo soljo, je lahko zažutna, se ne skvari in tudi ne izgubi svoje zdravilne moči.

* **Rja na solncu.** Na solčni obli se je dne 20. septembra pojavila velika pega (rja), katere prepričljivo redno solneno toploto. Zvezdoznanci pravijo, da bo ta rja ostala na solncu do 3. oktobra. Solnčna pega je od leta do leta večja.

Dopisi.

* **Maribor.** V Spielfeldu se je v sredo, dne 29. septembra, jutraj ponesrečil vlakovodja Anton Aleksič. Zagrabila ga je lokomotiva. Prenesli so ga na dom. Rane po izjavi zdravnikov niso prehudo nevarne. Zelimo vrlemu možu skorajšnjega okrevanja.

* **Sv. Peter** pri Mariboru. Tukajšnji posestnik Jožef Korošec v Metavi, ki ima tri sine v vojski in kojega sin Martin je ujet v Italiji — kakor je poročal zadnji „Slovenski Gospodar“ — je dobil iz italijanskega bojišča od vojne kurata pismo, da je padel in umrl junaške smrti na Doberdolski planoti nek Ignacij Erhardt in da je pokopan na pokopališču v Opatjem selu. Mi ne poznamo tega junaka, ki je dal svoje mlado življenje za cesarja in domovino. — Korošec Martin je poslal domov le njegovo fotografijo in napisal na zadnji strani: „To je moj najljubši tovariš.“ Ne vemo, zakaj je č. g. kurat poslal sem to vest. Kdor bi poznal tega Ignacija Erharda, naj naznani to župniškemu uradu Sv. Peter pri Mariboru, ki bo potem lepo in junaško smrt naznanil sorodnikom, ki še menda ne vedo, da že v častnem grobu počiva njihov junaški sin. Slava mu! Njegovi duši pa večni mir!

* **Sv. Križ** nad Mariborom. V nedeljo, dne 3. oktobra t. l., se bo vršila pri nas popoldne po večernicah v občinski pisarni na odru Bralnega društva prireditve „V znamenju zmage zlate klase“ s sledečim sporedom: 1. Petje. 2. Deklamacija. 3. Govor nadrevizorja g. Vl. Pušenjaka iz Maribora. Z ozirom na domoljubni in človekoljubni namen te prireditve se prosi za obilno udeležbo!

* **St. Ilj** v Slov. goricah. V Dobrenju je po daljši bolezni umrla posestnica M. Kolarč. N. p. v m. l. — Vojak M. Cinar je poročal z bojišča, da je umrl na polju slave Janez Hamer, sin vrliga našega somišljenika kolarskega mojstra Petra Hamer. Uradno pa še vest ni potrjena. — Letos bodo vinogradniki bolj zgodaj prišli s trgatvijo, ker ptiči in drugi škodljivci grozno silijo v vinograde. Splošno bo srednje dobra letina. Vsi, ki so sropili s parocnikom, obžalujejo, ker imajo sedaj suhe vinograde.

* **Ceršak** ob Muri. Na italijanskem bojišču sta dne 19. septembra padla junaške smrti za domovino posestnikova sina Jožef Hernah in Janez Hamer. Njuni tovariši so sporočili starišem o žalosnem dogodku. Vrlima slovenskima junakoma bodi južna zemljica lahka!

* **Ploderšnica.** Bela žena nam je vzela našega ljubega, 33 let starega posestnika in izurjenega kovača Antona Platzerja. Dne 3. avg. t. l. je zadet od sovražne ruske krogle padel na polju slave. Vojskoval se je od dne 27. avg. 1914 za našo ljubo domovino in cesarja. Bil je vzoren mož, vse ga je rado imelo. Zapustil je mlado ženo s tremi malimi hčerkami. Vrli junak, počivaj sladko v tuji zemlji! Tolaži nas upanje, da se nismo ločili na veke, ampak da se še bomo videli nad zvezdami!

* **Sv. Barbara** v Slov. gor. Blagor mu, kdor misli in dela pošterno, Boga in tud' narod svoj ljubi iskreno! Blagor mu in slava! Dne 15. kimovca je za večno zatisnil svoje mile oči, a srce odprl tako sirom naše zlate nam majke Slovenije, da bo živel v zlatih, hvaležnih spominih večno, akoravno je telesno umrl. Slavo mu bodo peli sorodniki, slavo mu bodo peli vsi barbarski siromaki in šolarji, a največjo slavo mu bodo pa peli slovenski dijaki, za katere so določene večne ustanove z mnogimi stotisočaki. Slava mu! Kdo je pa ta gospod? Ta imeniten mož? Ta plemenitaš? Nihče drugi, kakor visoko čislani bar-

barški domačin, ki je ljudstvo zdravil zastoni, brez vsega plačila, leta in leta, mu dajal izborne nauke, svetoval najmodrejšje in s krepko roko posegel vmes, kjer je bilo treba. Blago je bilo celo njegovo delovanje in celo njegovo življenje. Ta mož-kremenjak je bil zdravnik g. Feliks Ferk, ki je prominul v 68. letu svoje starosti na svojem barbarskem veleposestvu, v sredini svojega vinogradniškega delovanja, v krasu svojih prelepih, polnih gor, ki mu delajo čast in so očitni znak njegove neumorne skrbi in delavnosti. Najboljši zdravnik je on bil vsem, ki so ga prosili in tudi po njegovih svetih ubogali, vsakega je rad imel, da, ljubil je ljudstvo, le pijančke je gledal po strani in srce ga je bolelo, kako nekateri ljudje zapravljajo svoje zdravje in premoženje. Blagor mu, slovenska korenina, tebe veseli se domovina! Pod zlato zvezdo je bil rojen ta blagi mož, pod zlatim, imenitnim plaščem je zdravil ljudstvo, plemenitaše visokega rodu, daleč na okoli so ga visoko čislali, pa tudi siromakom je bil vedno na razpolago s svojim blagim srcem. Blagor mu! Vse svoje velike ustanove je tako uravnal, da se uživajo tekoče obresti, a glavnice pa ostanejo nedotakljive v varnih rokah. Telesno ostane blagega zdravnika g. Feliksa Ferka shranjuje sedaj krasna, po njem pred devetimi leti postavljena kamenita kapela ob robu mirovdvora v kinč barbarskega hrička. Pred par leti je tudi kupil krasen kip podobe Kristusa s križem v nadčloveški velikosti, ki tudi pomenljivo uči človeštvo s sredine pokopališča: „Mir ljudem na zemlji, ki so blage volje in ljubi bližnjega, kakor samega sebe.“ Na pročelju kapele pa stoje v kamen vdolbene besede sv. pisma: „Kdor v me veruje, bo živel, akoravno umr.“ Da! Tudi ta lastnik, g. Feliks Ferk bo živel v svojih ustanovah, v hvaležnih srcih, dokler bo svet stal. Blagor mu, kajti on je mislil in delal pošterno, Boga in tudi narod ljubil iskreno! Blagor mu in slava!

* **Sv. Križ** na Murskem polju. Franc Ivanič je bil rojen leta 1882. Sele 33 let star je že moral žrtvovati svoje mlado življenje za našo ljubo domovino. Služil je pri domobranskem pešpolku št. 26. Kot narednik je bil poklican v vojsko na severno bojišče, kjer se je hrabro bojeval osem mesecev in je bil tudi enkrat odlikovan in povišan za štabnega narednika. Mesea junija je bil prestavljen na južno bojišče, ter je bil zopet odlikovan in povišan za častnega narednika. Pokojni zapušča ženo in dva nepreskrbljena otročka. Ker je bil miren ter uljuden mož, ga vsi res bridko pogrešamo, posebno pa še njegovi stariši, ki so ga hoteli imeti k pomoči. Vanj so stavili veliko upanje, a nemila usoda jim je z njim odvzela vse. Če ravno ga krije že tuja črna zemlja, vendar pri nas ostane nepozabljen. Žalostnim ostalom izrekamo naše sožalje, Tebi, dragi Franc, pa naj bo lahka zemljica tuja!

* **Sv. Marko** niže Ptuja. Dne 9. avg. je bil ranjen na ruskem bojišču tukajšnji učitelj Ivan Jančič, sedaj kadet pri domobranskem pešpolku; dne 26. sept. pa že piše, da je ujet, sedaj v neki bolnišnici v Voronežu na Ruskem.

* **Ptuj.** Na severnem bojišču je padel tukajšnji rojak Rudolf Plaček, kadet pri domačem spodnještajerskem pešpolku.

* **Sv. Lovrenc** na Drav. polju. V ruskem ujetništvu je prišel Alton Zunkovč iz Župeče v si. Iz Kljeva je pisal dne 6. avgusta svoji ženi pismo, ki ga je dobila 28. avg.: Preljuba mi žena! Rajprej Ti v mislih roko podam in Vas vse skupaj pozdravim ter Ti naznamim, da sem sedaj ujet v Rusiji. Sedaj smo za par dni v mestu Kjev, ki je veliko in lepo mesto. Ujet sem bil 17. julija jutraj ob 3. uri na patrulji. Slo nas je 10 in smo prišli na 30 korakov pred rusko švarmlinjo. Rusi so začeli močno streljati, dva naša sta bila ubita, 3 ranjeni, 5 so nas še pa zdrave ujeli in nas grahi naprej. Dali so nam kruha (in mesa na pot). 9 dni smo po dnevu marširali, po noči pa spali kje v kakem mestu. Prazen se lahko maršira, nosil sem s' seboj samo kruh in drugih jedil. Dva dni smo se peljali z vlakom. Ne bi bil verjel, kako so Galicijari spoznali svoje Avstrijce! Koder smo šli (bilo nas je skupaj 280 mož), nas je po vaseh že čakalo vse polno ljudi in so nam dajali kruh razne vrste, štruklje, mleko, sir, surovo maslo, jajca, meso strd, cigare in razna druga jedila, kar je kateri zmogel. Kjer je bila vas bolj v strahu, so pripeljali na vozovih; vse smo dobili zaženo, da smo komaj nosili. Zenske, ki so nesle jesti svojih žončic, so razdelele vse med nas. Bog jim naj olito povrne! Ča nam bo zmiraj tako slo kot zdaj, ne bo prehudo. Nimamo posebne dobrote, a ne stradamo nič. Kruha dobimo precej in toplo jed tudi tikrat na dan. Po noči spimo v vojašnicah, po dnevu pa tudi lahko spij, komur se ljubi. Mogoče da bomo dobili kje tudi kako delo. Rad bi kaj delal, ker je bolj kratek čas in se lažje spi, če se kaj dela. Kupi si lahko vsak, kar si hoče: kruh, klobase itd. Kruh je tukaj bolj po ceni kot pri nas; tukaj doim imenitnega pšenčnega kruha za 10 krajcarjev, da ne morem biti lačen, če ga pojem. Ljuba žena, ne žali preveč, le potrpi, saj bo kmalu vse minulo. Zdaj sem v lepem razru, hudo mi ne gre. Madžari, Nemci pa so vsi za se. Vesela boči, da še živim. (Velike prašče zredi za zmo, ko pridem domov na fureš.) Srčno vse pozdravim! Z Bogom!

* **Cirkovec.** Dne 17. avg. 1915 je padel na južnem bojišču pri Doberdolu predmojster Jožef Zafosnik iz Dragojevasi. Bil je za svojo hrabrost pred sovražnikom odlikovan z hrabrostno svetinjo II. razr. Poveljnik nadporočnik piše njegovim starišem, da je z njim izgubil srčnega vojaka, oddelek strojnih pušk

ljubeznjivega tovariša in ga ohranijo za vse čase v dobrem spominu in njegova hrabrostna svetinja se bo poslala njegovim starišem.

* **Fala nad Mariborom.** Dne 24. t. m. proti 6. uri zvečer, je bil zaposlen pri elektrarni v Fali Anton Kante iz Činžata pri prevajanju gramoza s pomočjo dvigala. Ko se je dvignilo dvigalo približno 1 meter nad zemljo, se je utrgala vrh dvigala, gramozi in dvigalo je padlo na Kanteja in ga pri prči usmrtilo. Oblast preiskuje zadevo.

* **Stoprce pri Rogatecu.** Junaške smrti je padel na severnem bojišču poddesetnik Janez Rampre iz Čermožiš. To je že drugi sin te vrle družine, kateri je dal svoje življenje za domovino. Padli je brat č. g. kaplana Rampre iz Sevnice. Vrlemu slovenskemu junaku svetila večna luč!

* **Kostrivnica** je obhajala v nedeljo dne 29. avgusta 1915 cesarjev rojstni dan na jako slovesen način. Pod vodstvom učiteljice gospe Olge Kovačičeve in s sodelovanjem tamošnjih p. t. tamnurašev se je uprizorila slovesnost, ki bo ostala domoljubnim Kostrivčanom v trajnem spominu. Čisti dobiček v znesku 67 K 26 v se je odposlal č. kr. vojnemu okrobovalnemu uradu za Štajersko v Gradcu. Vsem, ki so pomogli k temu lepemu uspehu, bodi na tem mestu izrečena najlepša zahvala!

* **Smartno v Rožni dolini pri Celju.** Zelo nas je presenetila žalostna novica, ki je došla iz južnega bojišča, da je zopet padel na polju časti in slave eden naših rojakov, namreč Janez Kovač, p. d. Šmarčanov. Pokojni je bil v najlepšem cvetu mladosti, star komaj 24 let. Služil je pri nekem topničarskem polku in se je udeleževal bojev v Galiciji. A pred kratkim je došla novica, da mladega junaka ni več med živimi. Počivaj lahko, dragi Janez, daleč proč od rojstne vasice, katero si tako ljubil, in lahka ti bodi zemljica goriška! Žalujemo četu, sestri in bratom pa naše najiskrenejše sočutje!

* **Dobrna.** Dan „zlatega klasa“ dne 26. sept. se je jako dobro obnesel. Po odluku celjskega č. kr. okrajnega glavarstva se je sestavil poseben odbor za to proslavo. Za načelnika je bil določen č. g. župnik Friderik Kukovič, namestnica gospa grajščakinja T. Ružička, blagajničar g. Franc Koren, v odboru so bili ravatelj dr. Hiebaum, g. župan in drugi. Dnevni red je bil sledeči: Ob 10. uri dopoldne slovesna zahvalna služba božja v župni cerkvi. G. župnik je v primernem govoru razjasnil pomen dneva „zlatega klasa“ in opominjal vernike, da naj bodo Bogu hvaležni za žetev in to hvaležnost naj kažejo s tem, da naj bodo milosrčni in usmiljeni do ubogih posebno sedaj v vojskinelem času. Prav lepo je bil oltar ozaljšan z sopki zlatega klasja različnega žita in grozdem. Popoldne po večernicah je bilo v hotelu Union slavnostno zborovanje naše kmetijske podružnice. Govorila sta: č. g. župnik kot načelnik slavnostni govor in g. potovalni učitelj Franc Goričan o jesenskih opravilih posebno glede izvanrednih razmer. Po govoru, ki je bil jako zanimiv in je žel splošno zahvalilo, je sprejel g. Goričan naročila na sadna drvesca. Slavnostno zborovanje so otvorile naše pevke pod vodstvom naše vrle gospodične učiteljice J. Levstik s pesmijo: „Moja Avstrija“ in končale s cesarsko pesmijo. Ta vseskozi lepa slavnost je kazala, kako je naše ljudstvo patriotično zavedno. Vsi znaki „zlatega klasa“ so bili že dopoldne poprodani in smo morali zopet 250 znakov za prihodnjo razpečevanje (v nedeljo) naročiti. Bog blagoslovi kmečki stan, ki nas brani in hrani!

* **Rajhenburg.** Tolko romarjev še ni videla rajhenburška lurska cerkev, kakor v nedeljo dne 19. septembra. Cenilo se jih je do desetisoč. Pač koliko vročih molitev se je izročilo lurski Gospej za naše ljubljene vojake, za domovino in cesarja! Na stotine romarjev je celo noč od sobote do nedelje premolilo v bajno razsvetljeni cerkvi in prepevalo Marijine pesmi. Od 4. zjutraj do poldne so se brale sv. maše sv. maše le za vojake in bila je pri vseh cerkev nalaščena do zadnjega kotička pri treh glavnih opravilih pa velika lurska cerkev ni mogla obseči vseh romarjev. Pač tako ljubi naše ljudstvo Marijo, kakor svojo domovino, svojega cesarja! Dsi je bila nedelja, ko ima vsak dušni pastir doma pčno poslo, se je udeležilo svečanosti več duhovnikov iz domače dekanije in sosednje Kranjske. Tako je bila dana možnost premnogim romarjem prejeti v lurski cerkvi sv. zakramente in tisoč in tisoč obhajil darovati za svoje drage vojake. Lepa domoljubna svečanost pri lurski Mariji se je končala s cesarsko himno. Pač bo ta slovesnost ostala vsem v najprijetnejšem spominu. V imenu dekanijske duhovščine in romarjev je poslal vlč. g. dekan J. Mešček potem č. kr. okrajnega glavarstva presvetlemu cesarju sledečo brzojavko: „Duhovščina videmske dekanije in desetisoč vernikov, zbranih v lurski cerkvi v Rajhenburgu v ta namen, da molijo za cesarja, slavno znago in vso avstrijsko domovino, pošilja pred prestol Njegovega Velikanstva izraze najglobljevše udanosti in neomajane zvestobe. Jožef Mešček, dekan.“

* **Rajhenburg.** Na mnoga vprašanja, kedaj se bo zopet vršila taka cerkvena slovesnost v lurski cerkvi, odgovorimo, da se bo vsako leto slovesno obhajala prva nedelja v oktobru kot rožnovenska nedelja. Lurd in rožni venec sta zelo očljiva. Pri vsaki prikazni je Marija nosila rožni venec, Bernardika pa je molila. Lurd krasi krajna rožnovenska cerkev s 15 oltarji, ki so posvečeni 15 skrivnostim sv. rožnega venca. Tudi lurska cerkev v Rajhenburgu je okrašena s 15 podobami, ki predstavlajo 15 skrivnosti sv. ro-

žnega venca. — Cerkevno predstojništvo v Rajhenburgu.

* **Zabukovje pri Sevnici.** Četovodja F. Šparl. brat piškekega č. g. kaplana, piše dne 21. sept. našemu uredniku: Na južnem bojišču je dne 18. sept. padel splošno priljubljeni Marko Kantužer, posestnik v Zabukovju pri Sevnici. Vdovi in otročičem naše sožalje, pokojnemu pa blag spomin. Njegovi tovariši domobranskega polka.

Zadnja poročila došla v četrtek, 30. sept. Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglša:

Dunaj, 29. septembra.

Rusko bojišče.

Položaj v izhodni Galiciji ter ob reki Ikvi je nespremenjen. Sovražne oddelke, ki so poskušali zahodno od Tarnopolia prodirati proti našim oviram, je naš ogenj zapodil v beg.

V trdnjanskem ozemlju v Volhyniji so vrgle naše čete sovražnika iz vseh zadnjih postojank zahodno od gornjega toka reke Putilovke. Dalje proti severu so z nasokom zavzele vas Boguslavko, katero so Rusi krčevito branili.

Pri naših četah na Litvanskem je potekel dan mirno.

Italijansko bojišče.

Na ozemlju sedla Stilfser je uničila naša artilerija več sovražnih topov. Italijanski napad na gorsko planoto Viereguth severno od Costona je bil izjalo vljen po kratkem artilerijskem ognju. Proti Mrzlemu Vrhu in proti tolminskemu območju se je pričel včeraj popoldne, dne 28. septembra, zelo hud artilerijski ogenj, kateremu sta sledila zvečer po eden napad na imenovano goro in pri Dolju. Naše ovire so odbile oba napada.

Pri Dolju so takoj prepodile naše čete sovražnika, ki je udril v naše razstreljene ovire. Kakor vselej, so ostale vse naše postojanke trdno v naši oblasti. V obče se pa sovražno delovanje tudi na primorski bojni črti ni raztezalo čez navadni artilerijski ogenj in čez navadne praske.

Srbsko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo

Berolin, 29. septembra.

Severozahodno bojišče.

Armadna skupina generalnega maršala pl. Hindenburga. Napad južno-zahodno od Dvinska je segal do višine jezera Sven-ten. Južno od jezera Drynyaty in pri Postavyju se klavalijske borbe nadaljujejo. Naša kavalerija, ki je vojna podvzvetja armade generalnega polkovnika pl. Eichhorna z napadom v sovražnikov bok krepko podpirala, je okolico pri in izhodno od mesta Vilejka zapustila. Sovražnik je ostel brezdeljen. Zahodno od Vilejke so bile sovražne kolone, ki so neprevidno prodirale, z artilerijskim ognjem razpršene. Med Višnjevom in Smorgonom naše čete zmagovito prodirajo.

Pri armadnih skupinah generalnega maršala bavarskega princa Leopolda in generalnega maršala pl. Mackensena se ni zgodilo nič bistvenega.

Armadna skupina generala plem. Linsingena (v Volhyniji). Rusi so biti vrženi za mesto Kormin in reko Putilovko.

Italijanska admiralska vojna ladja zletela v zrak.

Kakor se dne 28. septembra iz južno-italijanskega mesta Brindisi uradno poroča, se je vnel smodnik v smodnišnici italijanske linijske ladje „Benedetto Brin.“ Sledila je eksplozija, nakar je začela ladja goreti. Od posadke, broječe 820 mož, so bili rešeni 3 častniki in 379 mož. Med žrtvami se tudi nahaja kon-

tre-admiral Rubin de Cervin. Vzrok še ni dognan.

„Benedetto Brin“ je bila velika, leta 1901 zgrajena italijanska bojna ladja, na kateri je poveljeval admiral Rubin de Cervin oddelku italijanskega vojnega brodogoja, bila je torej admiralska ladja. Dolga je bila 130 metrov, široka pa 24 metrov. Oborožena j bila s 4 velikanskimi brzostrelnimi topovi, s 4 srednjimi in s 36 manjšimi topovi.

Ako hočeš biti v torek, dne 26. oktobra 1915 srečen, kupi si srečko loterije „Slovenske Straže“. 1 srečka stane samo 1 K. Dobitkov je 1715, vrednost 20.000 K. Štajerski Sloveni in Slovenke, izkažimo se hvaležne Slovenski Straži. Vsak naš rojak ali rojakinja si naj naroči vsaj jedno srečko. Naslov: Društvo „Slovenska Straža“ v Ljubljani.

Avstrijsko brodersko društvo na Dunaju se zahvaljuje vsem, ki so prispevali za nabavo podmorskega čolna, ki so zbirali darove in prodajali znake podmorskega čolna. Kdor si hoče naročiti tak znak ali želi kakega pojasnila, naj piše na sledeči naslov: „Avstrijsko brodersko društvo, Dunaj, III., Löwengasse šte. 47.“ — Društvo stoji pod pokroviteljstvom prestolonaslednika nadvojvode Karola Franca Jožefa.

P. n. posojilnice se opozarjajo, da takoj pregledajo, ali še imajo zadosti tiskovin, kuvertov in posebno hranilnih knjižic v zalogi. Ako bi jim hranilne knjižice pošle po zimi ali spomladi, naj jih že zdaj naročijo, ker se ne ve, ali bo tiskarna od novembra naprej mogla sploh prevzeti kako delo radi pomanjkanja delavcev. — Tiskarna sv. Cirila.

Čč. župnijskim predstojništvom! Ker v zimskem času tiskarna radi pomanjkanja delavskih moči ne bo mogla izvršiti vseh del, naj gg. župniki spovedne liste za leto 1916 takoj sedaj naročijo. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Zemljevid Srbije, zelo dobro pregleden, z obsejnim avstrijskimi, bolgarskimi, grškimi, albanskimi in črnogorskimi pokrajinami je založil kartografski zavod G. Freytag & Berndt na Dunaju. Zemljevid je velik 70 in 100 cm in stane samo s poštno vred 1 K 60 vin. Naroča se pri: G. Freytag & Berndt, Dunaj, VII., Schottenfeldgasse 62. Priporočamo!

* **Lysoform.** Opozarjamo čitatelje na današnji inserat — Lysoform je najboljši in najcenejši razkuževalno sredstvo.

* **Govori se,** da je za nakup varnih in priporočljivih sredstev z zajamčenimi dobitki (do 630.000 K) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastoj. — Opozarjamo na današnji tozadevni glas „Srečkovnega zastopstva“ v Ljubljani.

* **Ure.** Opozarjamo na inserat „Ure“ od tvrdke Konrad v Mostu na Češkem, ki je ena največjih tvrdk te vrste na svetu. Naši čitatelji naj pišejo po cenik, kateri obsega 4000 podob in se dobi zastoj. Naslov: H. Konrad, razpošiljalna ur. Most na Češkem št. 800.

Listnica uredništva.

Vurberg: Povejte, komu je to zgodilo in ali so priče, kajsi sicer j obj va nevrna. Pozdravljeni! — Vojak na Dobrodolski planoti: L. pišite, a poročate nam katke, zanimive dogodke novjših dn. Zastarelo nima tistga učinka Vam in vsem slovenskim junakom na jugu izkrene pozdrave! — F. Bečan: Le večkrat kaj, zelo radi sprejemo Vaše spise. Zdravo!

Naprava petijota.

(Iz spisa vinarskega nadzornika g. B. Skalicky.)

V sedanjih časih, ko je vino drago, si marsikateri gospodar pomaga s tem, da kupuje razne praške in dela iz njih domačo pijačo. Pri tem pa ne ve, kaj pije in dobi lahko kaj zdravju neprimernega.

Po novem vinskem zakonu je prepovedano, prodajati tvarine, ki so namenjene za pripravljanje vina podobnih pijač. S tem, da vinogradnik take reči naroča in kupuje, se izpostavlja tudi nevarnosti, da bo imel zaradi tega neprijetnosti, seveda še bolj trgovec, ki jih prodaja.

Naprava pijače iz tropin, vode, sladkorja in drož za domačo porabo je pa po vinskem zakonu vinogradnikom dovoljena, ne da bi bilo treba koga prositi za dovoljenje. Pročlajati tako pijačo, tudi pod imenom petijota ali domače pijače, je pa strogo prepovedano.

Domača pijača, napravljena iz zgornj omenjenih tvarin, je dobra in zdrava, čejo pa ugasli delavcem bolj kakor samo vino.

Zato naj nihče ne kupuje dragih praškov, ko ne ve, kakšen strup je v njih, ampak naj si za svoje posle in delavce napravi v trgovji zdrave in dobre domače pijače za vse leto po naslednjem načinu:

Rebljane (odcepljane) tropine zdravega (ne gnilega) grozolja, najbolje pa od vina, ki je napravljeno po novem načinu (brez kipenja na tropu), se samo malo stisnejo (ali pa prav nje), in potem se na nje v kad nalije vode. Čim manj vode se vzame, tem boljša bo pijača. Največ naj se vzame toliko, kolikor se je stočilo od dotičnih tropin mosta.

Ko se nalije kad do približno štirih petin, se vzame iz nje nekaj vode, in ta se na ognju skuha, da začne vreti.

Med tem časom si odvagamo sladkor, in sicer vzamemo za vsak hektoliter (100 l) vode, ki smo jo bili nalili na tropine, 8 do 12 kg ali še več sladkorja. Navadno zadostuje 10 do 12 kg; kdor pa hoče dobiti močnejšo pijačo, ta naj vzame več (do 14 kg).

Sladkor je treba na drobne kose stolci v kako čebričo, da se hitreje stopi. Ko zavre voda, ki smo jo

prijatelj moj,
Gre na vsako pet z mano!
Ker se večkrat z njim krešdam,
Vedno zdrav želodca imam!

Najboljše krepčilo želodca!
Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!
Posebno na koledverih!

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstrijskega Rudečega križa	} Mesečni obrok
za vseh pet
srečk ozir.
dobitnih listov
samo 5 kron
1 srečko ogrskega Rudečega križa	
1 srečko budimpeštanske bazilike	
1 dobitni list 3%, zemlj. srečk iz l. 1880	
1 dobitni list 4%, ogrske hip. srečk iz l. 1884	

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške
srečke v znesku do

4000 frankov popolnoma zastoni.

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno 484

Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana.

Razglas.

Št. 28.004
II. 2766

Tečaj za pletenje košaric
na deželni viničarski šoli v Silber-
bergu pri Lipnici.

Da se razširi znanje izgotavljanja košaric, ki
je potrebno pri gospodarstvu, posebno pri vinarstvu
in sadjarstvu, in da se pletenje istih razširi in udo-
mači po celi deželi ter da se kmečkim delavcem v zim-
skem času da priložnost za delo in zaslužek, je dež.
odbor sklenil, na gori omenjenem zavodu v zimskih
meseh, in sicer v času od 1. decembra 1915 do 15.
februarja 1916 otvoriti tečaj za pletenje jerbosov in
košaric za 12 udeležencev. — Udeleženci dobijo na
zavodu prost pouk in prosto oskrb ter plačajo za hra-
no, katera se tudi na zavodu preskrbi, mesečno 24 K.
— Oglašajo se pošiljajo do 15. novembra t. l. na dež.
odbor potem občin, okrajnih zastopov in kmetijskih
podružnic. Sprejeli se bodo le ponudniki, ki imajo na
Stajerskem domovinsko pravico in so najmanj 15 let
stari. Prošnji je priložiti: krstni in domovinski list,
spričevalo navedenosti in izjava ponudnika, oziroma
njegovih starišev ali korporacij (okrajnih zastopov,
kmetijskih podružnic), da plačajo stroške za hrano.

Gradec, septembra 1915. 585

STAJERSKI DEŽELNI ODBOR.

Pozor kmetovalci!

Kupujem volno, vinski kamen, vo-
sek in suhe gobe.

Ivan Ravnika, Celje,
veletrgovina.

C. in kr. vojaško oskrbovalno skladišče
v Mariboru.

Št. 11815
Nakup lesa

Aviso.

C. in kr. vojaško oskrbovalno skladišče
v Mariboru kupi večje množine trdega in meh-
kega lesa za kurjavo. Ponudbe z navedbo cen
za en kubični meter od vagona in sicer na
postaji, kjer se nalaga. Navesti se mora tu-
di vrsta ponujenega lesa. Ponudbe se naj
tako vložijo pri gorej označenem skladišču.

Maribor, dne 23. sept. 1915.

Upravna komisija

c. in k. vojaškega oskrbovalnega skladišča
v Mariboru.

587

Opravična številka: E 1810/15-7

Dražbeni oklic in poziv k napovedbi.

Na predlog zahtevajoče stranke dr. Radoslava
Pipuš, odvetnika, v Mariboru, bo dne 10. novembra
1915, predpoldne ob 10. uri pri tem sodišču, v izbi
št. 27 na podstavi s sklepom z dne 23. septembra
1915 E 1810/15-6 odobrenih pogojev dražba slede-
čih neprimičnin: zemljiška knjiga (Spod. Radvanje
I. del), vl. št. 395, označba nepremičnin stavbena
parcela št. 159/1 s hišo št. 3 in stavbena parcela
št. 159/3 s hišo št. 4 Spod. Radvanje z gospodarskim
poslopjem št. 5 in vrtom v meri skupaj 657 m².
Cenilna vrednost 15220 K 50 v najmanjši ponudek
7631 K 75 v vadij: 1522 K.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje.
Zemljiško knjižni urad naj zaznamuje določitev
dražbenega naroka.

C. kr. okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV.
dne 23. septembra 1915.

590

Milan Hočevnar Celje

Glavni trg št. 10, tik farne cerkve.

Naznanjam, da v moji trgovini dobivate zanesljiva
kaljiva semena za polje in vrte po solidni ceni.

Posebno priporočam od predenča očiščeno:
Demače ali konjske deteljne seme, potem
Lucerner ali nemška,
Internat za enkrat kositi,
Esparset, takozvana večna detelja,
Travnine seme za mokre in suhe travnike,
Korenjeve seme,
Runkelnove repe, rudeče dolgovate, rumeno-
dolgo in okroglovate,
Svinjsko salafo.

Vseh vrst semena za vrte, kakor tudi rafije in žveplo
za vinograde.

Obilnega oblika pričakuje biložim
z velespoštovanjem

Trgovina M. Hočevnar Celje

Glavni trg št. 10, tik farne cerkve
trgovina žepčarijskega blaga.

Zdole pri Vidmu (Spod. Stajersko).

Dobro, pristno, rudeče in belo vino se še kupi. Daljša pojasn-
la se dobe pri Iv. Černoga, trgovca, Zdele, osebno ali pa
pismeno. 575

Kaplje za svinje

Gospod A. H., Sv. Križ, piše:
Hvala Vam za priposlano zdravilo: Svinjske kapljice
sa rdečico: **Uspeh vrlo poveljni!**

Gospod Janez K. piše:

Prav dobro pomagalo!

F. PRULL,

gostinjska lekarna pri c. kr. orlu

Maribor, Glavni trg šte. 15

462

Občinski tajnik

z 28letno prakso, v pisavi in govoru zmožen slovenskega in
nemškega jezika, vojaštine prost, želi svojo službo spremeniti.
Zmožen je tudi za več občin uradovati. Naslov se izve pri u-
pravništvu „Slov. Gospodarja“ pod „Občinski tajnik št. 591.“

A. V. 432/15-18

SKLEP.

Prostovoljna sodnijska dražba
premičnin v zapuščini po župniku č. g. Ma-
tiju Eferl v Gornji Sv. Kungoti in sicer:
stanovanjska in gospodarska oprava, vino in sodi
se bo vršila v sredo dne **6. oktobra 1915**
predpoldne ob 9. uri.

Za izvršitev dražbe je pooblaščen c. kr. pod-
uradnik Pavel Kleber.

Skupicek se pa mora po odbitju pristojbin in
odstotkov, ki pripadajo v ubožno blagajno izročiti
tako izvršitelju oporoke č. g. Antonu Kocbek.

C. kr. okrajna sodnija Maribor,
odd. V., dne 20. septembra 1915.

Detiček.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj se najbolj priporoča.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obreštuje hranilne vloge po

4½%

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo
vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.
Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brez-
plačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure
dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike. -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.